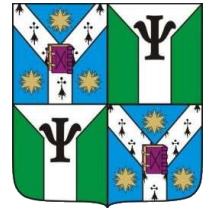

Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iași
Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
Departamentul de Psihologie

**Opoziția în copilăria timpurie. Examinarea mecanismelor de influență
și evaluarea eficacității și acceptabilității programului “Positive
Parenting for Oppositional Preschoolers” (Parenting pozitiv pentru
preșcolarii cu tulburare de opoziție)**

REZUMAT AL TEZEI DE DOCTORAT

Student-doctorand: Carmit Matalon

Conducător de doctorat: Prof. univ. dr. Maria Nicoleta Turliuc

**Iași
2022**

ABSTRACT

Problemele comportamentale timpurii îi expun pe copii la riscul de a se confrunta cu multiple dificultăți pe termen scurt și lung fiind, de asemenea, asociate cu diverse tulburări care țin de latura parentală. Parent management training (PMT)/Formarea în management parental reprezintă un tip de intervenție destinată problemelor de comportament ale copiilor; cu toate acestea, disponibilitatea programelor PMT la nivel mondial este limitată. Intervențiile PMT sunt adesea impactate de un angajament parental slab și de rate ridicate de abandon, ceea ce subminează eficacitatea lor potențială chiar și atunci când sunt disponibile. Prezenta cercetare examinează diverse aspecte referitoare la copiii de vârstă preșcolară și la părinții acestora cu ajutorul unui set de patru studii.

Primele două studii au examinat eșantioane non-clinice de cupluri de părinți (N = 211 și, respectiv, 188 de cupluri) cu un copil de vârstă preșcolară. Datele au fost colectate independent de la mame și tați, utilizându-se Common Fate Model (CFM) a fost utilizat pentru analiza datelor diadice. **Studiul 1 a** indicat că opoziția copiilor duce la un nivel de satisfacție maritală și de viață mai scăzut datorită unui mecanism de stres parental. **Studiul 2 a** extins aceste rezultate, arătând că autoeficacitatea parentală și satisfacția legată de parenting mediază asocierea dintre comportamentele opoziționale și satisfacția maritală. Astfel, ambele studii au dezvăluit procese de contagiune în cadrul familiei, evidențiind modul în care problemele comportamentale moderate ale copiilor îi afectează direct și indirect pe părinți.

Positive Parenting for Oppositional Preschoolers (PPOP) este un program PMT dezvoltat ca parte a prezentei cercetări datorită absenței unor programe PMT patentate în Israel. Studiile 3 și 4 au examinat eficacitatea, acceptabilitatea și fezabilitatea prezentei cercetări. **Studiul 3 a** evaluat rezultatele PPOP folosind un studiu randomizat controlat (RCT). Optzeci și cinci de familii au fost repartizate în mod aleatoriu fie la PPOP, fie la un grup de control pe lista de așteptare, într-un raport de 1:1. Participanții la PPOP au raportat îmbunătățiri semnificative ale comportamentului copilului lor, un stres parental mai scăzut, o autoeficacitate parentală crescută și o mai mare satisfacție în ceea ce privește creșterea copilului, relațiile conjugale și viața. Toate aceste avantaje obținute în urma tratamentului au fost menținute la monitorizarea după 3 luni. Părinții din grupul de control nu au raportat nicio schimbare în comportamentul copilului lor sau cu privire la factorii parentali. PPOP a înregistrat o rată de abandon foarte scăzută și un grad crescut de satisfacție parentală. **Studiul 4 a** explorat experiențele și percepțiile părinților cu privire la PPOP. Participanții au fost reprezentați de 20 de cupluri de părinți (N = 40 de persoane) care au participat la studiul randomizat controlat. Datele au fost colectate prin intermediul interviurilor semi-structurate și au fost analizate prin analiza tematică. Au fost identificate patru teme principale: (1) programul ca proces de transformare, (2) un proces individual la domiciliu, (3) perspective asupra conținutului PPOP și (4) surse de sprijin pentru părinți, indicând mai multe modalități de îmbunătățire a implicării și fidelizării părinților.

În cele din urmă, cercetarea noastră oferă o un mai bun nivel de înțelegere a sistemului familial prin includerea atât a mamelor, cât și a taților în toate cele patru studii. Grupul de studii sugerează că aceste „probleme minore” nu ar trebui trecute cu vederea; dimpotrivă, abordarea cu atenție a comportamentelor moderate, care nu îndeplinesc criteriile pentru un diagnostic clinic, este esențială pentru a preveni efectele negative ale acestora. Studiile indică mai multe direcții importante pentru cercetările viitoare și pentru practica clinică, concentrându-se pe ruperea cercului vicios dintre problemele de comportament ale copiilor, stresul și autoeficacitatea scăzută a părinților și deteriorarea calității vieții părinților și a relațiilor de cuplu. Mai mult decât atât, rezultatele indică faptul că PPOP reprezintă o intervenție eficientă pentru problemele comportamentale ale copiilor, conducând la rezultate pozitive cu privire la parenting în domenii strict legate de parenting sau adiacente. Perspectivele părinților au oferit informații suplimentare cu privire la fezabilitatea și acceptabilitatea PPOP, permițând perfectarea conținutului programului, a metodelor de livrare și a sprijinului oferit participanților. Rezultatele cercetării pot fi, de asemenea, benefice pentru cei ce au în vedere dezvoltarea și administrarea altor programe PPOP, sugerând modalități de a crește angajamentul părinților și de a reduce ratele de abandon.

CUPRINS

ABSTRACT	2
LISTA TABELELOR.....	4
LISTA DE FIGURI	4
CAPITOLUL 1. INTRODUCERE GENERALĂ	5
1.1 Probleme de sănătate mintală la copiii mici.	5
1.2 Probleme de comportament în copilăria timpurie.	5
1.3 Influența reciprocă a părinților și a copiilor.....	5
1.4 Intervenție timpuri.....	7
1.5 Parent Management Training.....	7
1.6 Implicarea părinților în PMT	8
1.7 Justificarea temei de cercetare	8
CAPITOLUL 2. OBIECTIVELE CERCETĂRII ȘI DESCRIEREA STUDIILOR	10
Obiectiv general	10
Întrebări de cercetare	10
Descrierea studiilor	11
CAPITOLUL 3. STUDIUL 1: OPOZIȚIA COPIILOR, SATISFAȚIA MARITALĂ ȘI ASUPRA VIEȚII: ROLUL MEDIATOR AL STRESULUI PARENTAL	12
Metodă.....	13
Rezultate	14
Discuții	14
CAPITOLUL 4. STUDIUL 2: AUTOEFICACITATEA PARENTALĂ ȘI SATISFAȚIA PARENTALĂ CA MEDIATORI AI ASOCIERII DINTRE OPOZIȚIA COPIILOR ȘI SATISFAȚIA MARITALĂ	15
Metodă.....	16
Rezultate	17
Discuții	18
CAPITOLUL 5. STUDIUL 3: EFICACITATEA PROGRAMULUI DE FORMARE POSITIVE PARENTING FOR OPPOSITIONAL PRESCHOOLERS (PPOP): UN STUDIU RANDOMIZAT CONTROLAT	19
Metodă.....	19
Rezultate	21
Discuții	22

CAPITOLUL 6. STUDIUL 4: PERSPECTIVELE PĂRINȚILOR CU PRIVIRE LA PROGRAMUL DE FORMARE POSITIVE PARENTING FOR OPPOSITIONAL PRESCHOOLERS (PPOP): UN STUDIU CALITATIV.....	23
Metodă.....	24
Rezultate	25
Discuție.....	26
CAPITOLUL 7. DISCUȚIE GENERALĂ.....	27
Rezultate cheie și implicații pentru dimensiunea teoretică	27
Implicații clinice	29
Limitări și direcții viitoare de cercetare	31
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	32

LISTA TABELELOR

Tabelul 5.1. Efectele tratamentului	21
Tabelul 6.1. Teme și subteme	25

LISTA DE FIGURI

Figura 2.1. Prezentare generală a studiilor incluse în teză	12
---	----

CAPITOLUL 1. INTRODUCERE GENERALĂ

Capitolul introductiv al tezei oferă o trecere în revistă a literaturii de specialitate. Această trecere în revistă începe prin a discuta problemele de sănătate mintală în rândul copiilor mici, concentrându-se asupra problemelor comportamentale din perioada copilăriei timpurii. Capitolul abordează apoi modul în care părinții și copiii se influențează reciproc, discutând efectele asupra părinților și efectele asupra copiilor în contextul problemelor de comportament ale copiilor, precum și o serie de factori parentali. În continuare, capitolul abordează problema intervenției timpurii, trecând în revistă Parent Management Training (PMT), principala strategie de tratament pentru problemele de comportament ale copiilor mici. Capitolul se încheie prin justificarea temei de cercetare din prezenta teză și rezumând principalele lacune de cunoștințe din domeniu pe care aceasta încearcă să le acopere.

1.1 Probleme de sănătate mintală la copiii mici.

O meta-analiză recentă care a examinat prevalența la nivel mondial a tulburărilor de sănătate mintală la copiii mici a arătat că 20,13% dintre copiii cu vârsta sub 7 ani îndeplinesc criteriile de diagnosticare pentru o tulburare de sănătate mintală (Vasileva et al., 2021). Comportamentele problematice de externalizare reprezintă cea mai răspândită problemă de sănătate mintală. Aceste probleme constituie principalul motiv pentru care copiii de vârstă preșcolară sunt direcționați către serviciile de sănătate mintală (Charach et al., 2020) și reprezintă aspectul pe care se concentrează prezenta cercetare.

1.2 Probleme de comportament în copilăria timpurie.

Problemele comportamentale timpurii sunt asociate cu dificultățile întâmpinate de copii în viața de zi cu zi și în relațiile cu ceilalți, cu diagnosticarea ulterioară a tulburărilor emoționale și comportamentale și cu diverse provocări de natură cognitivă sau academică (Ezpeleta et al., 2017; Ogundele, 2018). Teoria sistemelor familiale (FST; Minuchin, 1974) oferă un cadru teoretic pentru înțelegerea problemelor de comportament ale copiilor în contextul familiei, explorând influențele reciproce dintre părinți și copii (Awada & Shelleby, 2021). Principiul fundamental al teoriei sistemelor familiale referitor la interdependența dintre subsisteme este esențial pentru înțelegerea factorilor care influențează dezvoltarea problemelor de comportament la copii, a impactului pe care aceste probleme îl au asupra părinților și a modalităților optime de intervenție.

1.3 Influența reciprocă a părinților și a copiilor.

Părinții și copiii se influențează reciproc prin intermediul efectelor bidirecționale părinte-copil (Paschall & Mastergeorge, 2016). Efectele pe care le produc părinții reflectă influența sănătății mintale, a stării de bine și a practicilor parentale asupra dezvoltării și comportamentului copiilor lor. Efectele pe care le produc copiii reflectă influența caracteristicilor și a comportamentului copiilor

asupra stresului, competenței percepute, relației interparentale, stării de bine și parentingului (Pettit & Arsiwalla, 2008).

Stresul parental poate fi definit ca fiind un set de reacții psihologice și fiziologice adverse care apar în mod direct din cauza cerințelor parentale (Deater-Deckard, 2004). Asocierea dintre problemele comportamentale la copiii mici și stresul parental este bine stabilită (Barroso et al., 2018). *Teoria relației părinte-copil-relație (P-C-R)* a stresului parental (Deater-Deckard, 2004) presupune că dificultățile comportamentale și emoționale ale copiilor cresc stresul parental (efecte produse de copil). Problemele de sănătate mintală ale părinților pot afecta calitatea activităților parentale, ceea ce conduce la probleme comportamentale și emoționale ale copiilor (efecte produse de părinți), care poate conduce la o creștere și mai mare a stresului parental.

Autoeficacitatea parentală reprezintă convingerea părinților că își pot îndeplini rolul de părinte în mod competent și eficient (Peacock-Chambers et al., 2017). Cercetările au arătat în mod repetat o asociere negativă între problemele de comportament ale copiilor și autoeficacitatea parentală (Heerman et al., 2017). Autoeficacitatea parentală reprezintă un antecedent al comportamentului copilului, influențându-l direct sau indirect prin intermediul practicilor parentale (efectele produse de părinți) (Albanese et al., 2019). Aceasta reprezintă, de asemenea, o consecință care este influențată negativ de creșterea unui copil cu probleme de comportament (efecte produse de copil) (Van Eldik et al., 2017).

Satisfacția față de parenting se referă la gradul de satisfacție a părinților față de rolul lor parental (Peacock-Chambers et al., 2017). Percepția părinților cu privire la satisfacție este un factor determinant esențial al calității activității lor parentale, al relației părinte-copil și al bunei funcționări emoționale și comportamentale a copiilor lor (Nelson-Coffey & Stewart, 2019). Părinții care percep comportamentul copilului lor mic ca fiind mai solicitant sunt susceptibili să experimenteze un stres parental mai mare și o satisfacție mai scăzută în ceea ce privește activitatea parentală (Winstone et al., 2021).

Satisfacția maritală poate fi descrisă ca fiind evaluarea subiectivă a unui individ cu privire la relația sa maritală (Bradbury et al., 2000). Problemele comportamentale ale copiilor au fost asociate în mod constant și negativ cu satisfacția maritală (Mark & Pike, 2017). Una dintre cele mai bine susținute explicații pentru interdependența dintre relația părinte-copil și relația maritală este *ipoteza spillover/de contagiune*. Astfel, o experiență stresantă într-un subsistem familial se poate răsfrânge asupra unui alt subsistem și poate afecta experiența sau comportamentul individului într-un context diferit (Sherrill et al., 2017). Studiile au indicat că stresul generat de conflictele maritale se revarsă asupra relației părinte-copil, afectând-o negativ și compromițând practicile parentale (Warmuth et al., 2020). Alte studii au indicat un efect de contagiune de la relația părinte-copil către relația maritală, arătând că problemele de comportament ale copiilor sporesc conflictele părinte-copil și cauzează

stres. Stresul astfel rezultat este transferat în relația maritală, creând negativitate și afectând satisfacția părinților cu privire la relația lor maritală (Zemp et al., 2018).

Satisfacția vieții se referă la evaluarea subiectivă a unei persoane cu privire la calitatea vieții sale în ansamblu (Veenhoven, 1996). Conform *Teoriei bottom-up* cu privire la satisfacția vieții, satisfacția vieții este direct influențată și determinată de satisfacția unei persoane în alte domenii semnificative ale vieții (Pavot & Diener, 2008). Problemele de comportament ale copiilor, în special atunci când se manifestă la o vârstă fragedă, au fost asociate negativ cu bunăstarea și satisfacția de viață a părinților (Coatsworth et al., 2015).

Problemele comportamentale ale copiilor și parentingul. Studiile anterioare oferă un puternic suport empiric pentru o relație bidirecțională între problemele de comportament ale copiilor și o calitate slabă a parentingului (Roskam et al., 2019). Practicile parentale dure, coercitive și conflictuale influențează în mod semnificativ dezvoltarea și trenarea problemelor comportamentale ale copiilor mici. În același timp, problemele de comportament îi influențează pe părinți prin faptul că suscită practici disciplinare mai dure și mai disfuncționale (Yan et al., 2021). În rădăcină în modelele comportamentale și de învățare socială, *teoria coerciției* (Patterson, 1982) a conceptualizat procesul circular în care problemele comportamentale ale copiilor sunt modelate și perpetuate în contextul familial. Cauzalitatea circulară în relația părinte-copil creează un cerc vicios în care părinții folosesc mai multe practici parentale negative, iar copiii continuă să prezinte probleme de comportament. Pe măsură ce acest ciclu continuă, problemele comportamentale ale copiilor se intensifică, persistă și se stabilizează (Patterson, 2016).

1.4 Intervenție timpuri.

Intervențiile timpurii în timpul anilor preșcolari duc la rezultate pozitive ale tratamentului la copiii cu probleme de comportament. Intervenția timpurie previne în mod eficient escaladarea problemelor de comportament și transformarea acestora în probleme mai grave și reduce frecvența și intensitatea disfuncțiilor comportamentale existente (Schindler et al., 2015). Literatura de specialitate sugerează că, cu cât copilul este mai mic și cu cât problemele de comportament sunt mai puțin intense, cu atât tratamentul are o influență mai puternică (McMahon & Forehand, 2005). Tratamentul timpuriu al problemelor comportamentale ale copiilor necesită un tip de intervenție mai redus ca intensitate, deoarece comportamentele mai puțin înrădăcinate se supun mai ușor schimbărilor (Perle, 2019).

1.5 Parent Management Training.

Parent Management Training (PMT) este un termen generic care desemnează intervențiile sistematice în care părinții sunt instruiți în utilizarea strategiilor comportamentale pentru a modifica comportamentul copiilor lor (McMahon, 2015). PMT își are rădăcinile în condiționarea operantă și în Analiza Comportamentală Aplicată (Baer et al., 1968) fiind tratamentul cel mai studiat și revizuit

în mod exhaustiv pentru problemele de comportament ale copiilor. Numeroase revizuiți sistematice și meta-analize indică rezultatele pozitive ale PMT în ceea ce privește comportamentul copiilor (Piquero et al., 2016). În urma PMT, părinții raportează adesea un nivel mai scăzut de stres parental (Booker et al., 2018), o un nivel mai ridicat al sentimentului de autoeficacitate parentală (Wittkowski et al., 2017) și o satisfacție parentală crescută (Graf et al., 2014). Mai multe studii au constatat că, în urma PMT, părinții raportează un nivel crescut atât al satisfacției maritale (Mark & Pike, 2017), cât și al satisfacției vieții (Solholm et al., 2019). Disponibilitatea programelor PMT la nivel mondial este limitată (Weisenmuller & Hilton, 2021). În multe cazuri, exportul unui PMT avizat într-o altă țară nu este fezabil din cauza limitărilor locale, a costurilor de înființare a programelor PMT certificate și a resurselor insuficiente pentru a asigura formarea și supravegherea profesioniștilor (Scavenius et al., 2021). În schimb, programele PMT dezvoltate la nivel local sunt adaptate în mod specific la resursele disponibile, atenuând astfel barierele de acces la astfel de programe în țările cu resurse limitate (Leijten et al., 2016). Programele noi s-au dovedit, de altfel, a fi mai eficiente decât programele internaționale importate (Sundell et al., 2016).

1.6 Implicarea părinților în PMT.

Implicarea părinților în PMT reflectă, în general, angajamentul acestora față de tratament. Acesta este definit prin înscrierea părinților la tratament, prezența la ședințe, participarea activă și finalizarea programului (Haine-Schlagel & Walsh, 2015). Din nefericire, programele PMT au adesea un nivel scăzut de înscriere, o prezență slabă la sesiuni și rate ridicate de abandon, ceea ce subminează în mod semnificativ rezultatele lor potențiale (Shaw & Taraban, 2017). Implicarea taților în PMT este legată de rezultate mai bune pentru copii și părinți (Carr, 2019), dar este cu precădere scăzută (Burn et al., 2019). A existat un interes considerabil în înțelegerea barierelor și factorilor care facilitează implicarea părinților în PMT, precum și în dezvoltarea de metode pentru a îmbunătăți implicarea părinților. Au fost sugerate mai multe strategii, inclusiv flexibilitatea metodei de livrare (Duppong Hurley et al., 2020), locația și orele convenabile (Burn et al., 2019) și menținerea legăturii cu părinții între sesiuni (Pereira & Barros, 2019).

1.7 Justificarea temei de cercetare

Trecerea în revistă a literaturii de specialitate prezentată mai sus sugerează că problemele de comportament ale copiilor mici ar trebui studiate și înțelese în contextul familiei. Aceasta secțiune prezintă cercetările existente cu privire la asocierea dintre problemele de comportament ale copiilor și diverși factori parentali, evidențiind efectele negative ale problemelor de comportament timpurii asupra copiilor și părinților lor. Literatura de specialitate semnalează efectele de durată și dăunătoare ale interacțiunilor coercitive dintre părinți și copii. În cele din urmă, subliniază importanța intervenției timpurii și indică faptul că PMT reprezintă un tratament eficace, bazat pe dovezi, pentru

problemele de comportament la copiii mici. Prezenta teză de doctorat își propune să contribuie la cunoștințele existente în domeniu prin abordarea următoarelor lacune de cercetare.

1. Cercetările au arătat că problemele de comportament ale copiilor sunt asociate cu factorii parentali (Barroso et al., 2018; Heerman et al., 2017; Mark & Pike, 2017); cu toate acestea, mecanismele care explică aceste asocieri sunt încă insuficient explorate. Prin înțelegerea relațiilor directe și indirecte dintre variabile, pot fi identificate domeniile de intervenție.
2. Cercetările privind asocierile dintre problemele de comportament ale copiilor și factorii parentali și cercetările privind eficacitatea PMT s-au concentrat în principal asupra mamelor (Cabrera et al., 2018). Deși importanța includerii taților în cercetare a fost din ce în ce mai mult recunoscută și încurajată în ultimii ani, tații sunt încă subreprezențați în astfel de studii.
3. Cercetările au stabilit că părinții și copiii se influențează reciproc prin efecte bidirecționale părinte-copil (Paschall & Mastergeorge, 2016); cu toate acestea, majoritatea studiilor s-au concentrat pe efectele produse de părinți, în timp ce efectele produse de copii au fost mai puțin explorate.
4. Majoritatea cercetărilor privind asocierea dintre problemele de comportament ale copiilor și factorii parentali și programele de parenting la domiciliu s-au concentrat pe copiii cu probleme comportamentale severe, diverse tulburări sau dezvoltare atipică (Manti et al., 2019; Robinson & Neece, 2015). Eșantioanele neclinice de copii cu dezvoltare tipică, cu probleme comportamentale moderate, au fost mai puțin studiate.
5. Cercetările privind eficacitatea PMT care au analizat rezultatele legate de părinți s-au concentrat pe domenii legate de parenting, cum ar fi stresul parental și autoeficacitatea parentală. Cu toate acestea, unor domenii mai îndepărtate de parenting, precum satisfacția maritală și satisfacția asupra vieții, au beneficiat de relativ puțină atenție.
6. PMT este o intervenție bine stabilită pentru problemele de comportament ale copiilor; cu toate acestea, disponibilitatea programelor la nivel mondial este limitată (Weisenmuller & Hilton, 2021). În mod specific, în Israel nu sunt disponibile PMT-uri certificate și astfel nevoia implementării unei intervenții PMT accesibilă și eficientă este una stringentă.
7. Cercetările au arătat că intervențiile PMT sunt adesea marcate de o slabă implicare a părinților și de o rată mare de abandon, ceea ce le subminează în mod semnificativ eficacitatea lor potențială (Shaw & Taraban, 2017). Prin urmare, este imperios necesar să se înțeleagă obstacolele care împiedică implicarea părinților și să se dezvolte strategii pentru a optimiza participarea și a reduce abandonul (Becker et al., 2018).

CAPITOLUL 2. OBIECTIVELE CERCETĂRII ȘI DESCRIEREA STUDIILOR

Obiectiv general

Prezenta cercetare se axează pe copiii de vârstă preșcolară și părinții lor, examinând aspectele teoretice, metodologice și practice ale problemelor de comportament ale copiilor și ale factorilor parentali, cu trei obiective principale. **Un prim obiectiv** este de a explora asocierile directe dintre problemele comportamentale moderate ale copiilor și o serie de factori parentali, atât proximali, cât și distali în raport cu parentingul, precum și mecanismele indirecte prin care comportamentul copiilor influențează acești factori parentali. Al **doilea obiectiv** este de a examina eficacitatea *Positive Parenting for Oppositional Preschoolers* (PPOP), o nouă intervenție PMT pentru copiii mici care manifestă un comportament opozițional și probleme comportamentale derivate din acesta, și de a raporta rezultatele asupra copiilor și părinților. Al **treilea obiectiv** este de a evalua perspectivele părinților asupra PPOP, de a identifica aspectele cheie pe care părinții le percep ca fiind cruciale pentru acceptabilitatea și fezabilitatea PPOP și de a surprinde modalități de revizuire și îmbunătățire a programului.

Întrebări de cercetare

1. Care sunt asocierile dintre problemele de comportament la copiii mici și stresul parental al mamelor și taților, autoeficacitatea parentală, satisfacția parentală, satisfacția maritală și satisfacția asupra vieții?
2. Care sunt mecanismele indirecte care explică efectele copilului asupra părinților? Factorii parentali legați de parenting (stresul parental, autoeficacitatea parentală, satisfacția parentală) mediază asociațiile dintre problemele de comportament ale copiilor și factorii parentali mai îndepărtați (satisfacția maritală, satisfacția vieții)?
3. Este PPOP eficient în reducerea problemelor comportamentale ale copiilor preșcolari?
4. Este PPOP eficient în îmbunătățirea factorilor parentali proximali parentingului (reducerea stresului parental, creșterea autoeficacității parentale și a satisfacției parentale) și a factorilor parentali mai îndepărtați de parenting (creșterea satisfacției maritale și a satisfacției asupra vieții)?
5. Care sunt percepțiile părinților cu privire la intervenția PPOP în general? Consideră părinții că PPOP este acceptabil, relevant pentru nevoile familiei lor și practic de implementat? Ce aspecte ale PPOP sunt cele mai utile pentru părinți?
6. Ce aspecte ale PPOP sunt cele mai dificile pentru părinți? Ce îi ajută pe părinți să depășească dificultățile pe care le implică participarea la PPOP? Care sunt barierele în calea implicării

părinților în PPOP? Cum contribuie strategiile încorporate în PPOP la implicarea părinților?
Cum poate fi îmbunătățit programul PPOP?

Descrierea studiilor

Au fost efectuate patru studii independente pentru a răspunde la întrebările de cercetare menționate mai sus.

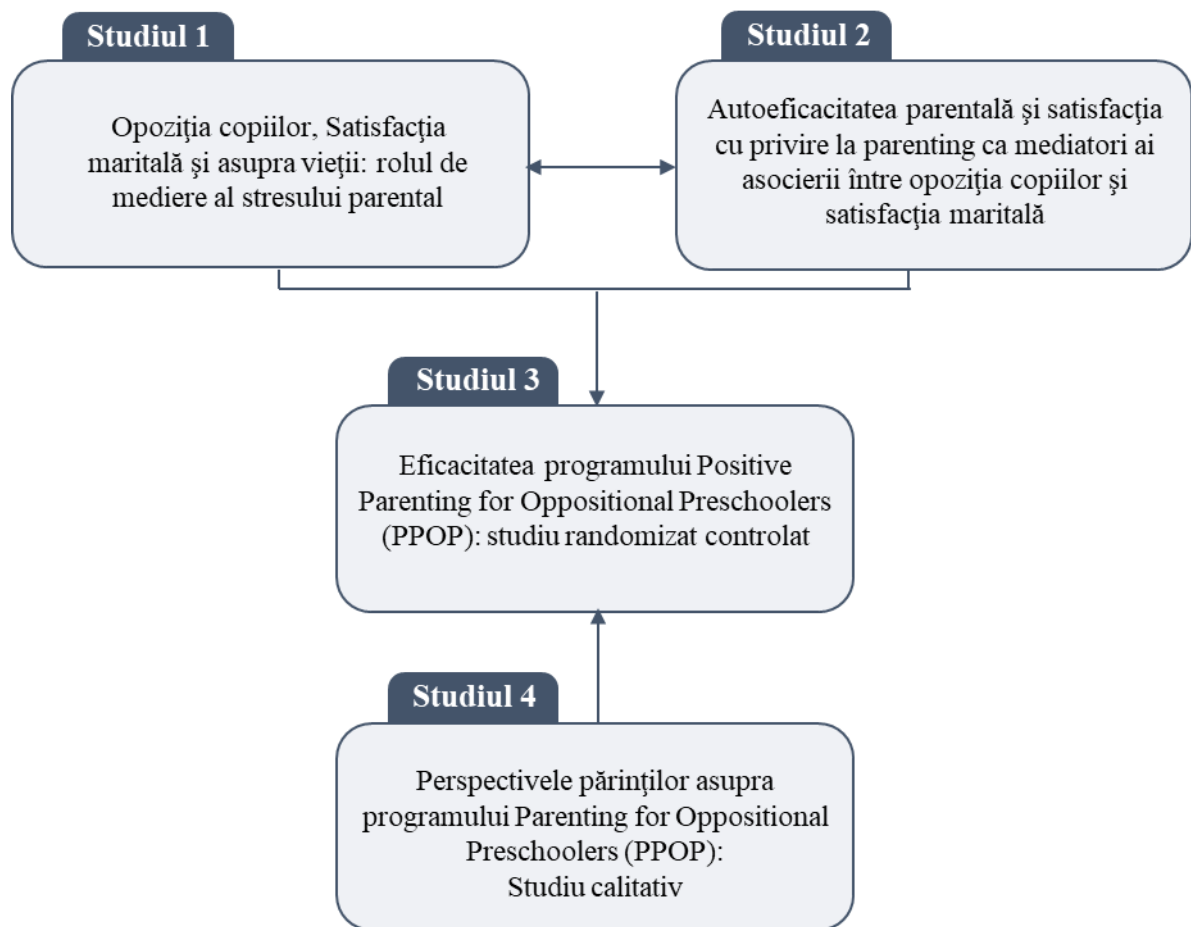
Studiul 1 își propune să evalueze efectul comportamentului opozițional non-clinic al copiilor preșcolari cu dezvoltare tipică asupra stresului parental al mamelor și taților, satisfacției maritale și satisfacției asupra vieții, utilizând analiza datelor diadice. Studiul 1 examinează dacă stresul parental mediază asocierile dintre opoziția copiilor și satisfacția maritală și dintre opoziția copiilor și satisfacția asupra vieții. În plus, studiul examinează satisfacția maritală ca mediator al asocierii dintre stresul parental și satisfacția vieții.

Studiul 2 urmărește să confirme și să extindă rezultatele studiului 1 prin examinarea a două mecanisme indirecte suplimentare folosind analiza datelor diadice. Studiul 2 evaluează rolul de mediere al autoeficacității parentale și al satisfacției parentale în asocierea dintre comportamentul opozant non-clinic al copiilor preșcolari cu dezvoltare tipică și satisfacția maritală a părinților lor.

Studiul 3 își propune să examineze eficacitatea *Positive Parenting for Oppositional Preschoolers* (PPOP), o intervenție PMT individuală, recent dezvoltată, care poate fi folosită la domiciliu, pentru tratarea comportamentului opozițional al copiilor preșcolari și a problemelor comportamentale care derivă din acesta, utilizând un studiu randomizat controlat (RCT). Studiul 3 evaluează eficacitatea PPOP în reducerea problemelor comportamentale ale copiilor și îmbunătățirea factorilor parentali proximali în raport cu parentingul (stresul parental, autoeficacitatea parentală și satisfacția cu parentingul) și a factorilor distali în raport cu parentingul (satisfacția maritală și satisfacția asupra vieții). În plus, Studiul 3 evaluează rata de prezență/participare la sesiuni ale mamelor și taților, rata de abandon a tratamentului și satisfacția față de programul de formare a părinților.

Studiul 4 urmărește să exploreze percepțiile părinților cu privire la intervenția PPOP bazându-se pe o abordare calitativă. Acest studiu examinează opiniile părinților cu privire la acceptabilitatea, relevanța și utilitatea PPOP, inclusiv metoda de livrare, structura, conținutul și sprijinul de care beneficiază. În plus, Studiul 4 evaluează perspectivele părinților cu privire la barierele și dificultățile asociate cu participarea la program și evaluează dacă strategiile de promovare a implicării părinților încorporate în PPOP au contribuit cu adevărat la implicarea acestora.

Figura. 2.1. Prezentarea generală a studiilor incluse în teză

CAPITOLUL 3. STUDIUL 1: OPOZIȚIA COPIILOR, SATISFACȚIA MARITALĂ ȘI ASUPRA VIEȚII: ROLUL MEDIATOR AL STRESULUI PARENTAL¹

Cercetarea noastră a evaluat efectul comportamentului opozițional non-clinic al copiilor preșcolari cu dezvoltare tipică asupra stresului parental al mamelor și taților, satisfacției maritale și satisfacției asupra vieții. Studiul a examinat dacă stresul parental mediază asocierile dintre opoziția copiilor și satisfacția maritală și dintre opoziția copiilor și satisfacția vieții prin analiza datelor diadice. În plus, studiul a evaluat satisfacția maritală ca mediator al asocierii dintre stresul parental și satisfacția asupra vieții.

¹ **Matalon, C., Turliuc, M. N., & Mairean, C. (2022).** Children’s opposition, marital and life satisfaction: the mediating role of parenting stress. *Family Relations*, pp. 1-17. <https://doi.org/10.1111/fare.12670> (IF 3.082)

Ipoteze de studiu

1. Nivelurile mai ridicate ale comportamentelor opoziționale ale copiilor pot fi asociate cu niveluri mai scăzute de satisfacție maritală și de viață și cu niveluri mai ridicate de stres parental.
2. Stresul parental poate media asocierea dintre comportamentul opozițional al copiilor și satisfacția maritală.
3. Stresul parental poate media asocierea dintre comportamentele opoziționale ale copiilor și satisfacția de viață a părinților.
4. Satisfacția maritală poate media asocierea dintre stresul parental și satisfacția vieții.

Metodă

Participanți

La studiu au participat două sute unsprezece cupluri de părinți (N = 422 de persoane, 211 tați și 211 mame). Toți participanții erau evrei cu domiciliul în Israel. Fiecare dintre cuplurile participante avea un copil cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani (M = 4,56, SD = 0,76). Copiii din eșantion erau 53,1% de sex masculin și 46,9% de sex feminin, toți cu o dezvoltare tipică și comportamente non-clinice.

Procedura

Participanții au fost recrutați prin intermediul anunțurilor publicitare pe rețelele de socializare. A fost programată o întâlnire față în față între părinți și un asistent de cercetare la domiciliul acestora. În cadrul acestei întâlniri, părinții au completat un scurt chestionar demografic și fiecare dintre ei a completat cele patru chestionare de studiu în mod independent, fără a se consulta cu celălalt părinte.

Instrumente de măsură

1. Eyberg Child Behavior Inventory (ECBI; Eyberg & Pincus, 1999).
2. Indicele de stres parental - Formular scurt (ediția a 4-a) (PSI-4-SF; Abidin, 2012).
3. Indicele de satisfacție a cuplului (CSI-4; Funk & Rogge, 2007).
4. Scala de satisfacție asupra vieții (SWLS; Diener et al., 1985).

Prezentare generală a analizei datelor

Din analizele preliminare au rezultat statistici descriptive utilizându-se medii și deviații standard pentru toate variabilele. Corelațiile dintre variabilele studiului au fost evaluate cu ajutorul corelațiilor Pearson. Diferențele dintre datele raportate de tați și cele raportate de mame au fost evaluate cu ajutorul testelor t pe eșantioane perechi. Pentru testarea ipotezelor cercetării a-a utilizat modelul Common Fate (CFM; Kenny et al., 2006).

Rezultate

Rezultatele au confirmat prima ipoteză, postulând că nivelurile mai ridicate de comportamente opoziționale ale copiilor pot fi asociate cu niveluri mai scăzute de satisfacție maritală și de viață și niveluri mai ridicate de stres parental. Au fost identificate asocieri negative între comportamentele opoziționale ale copiilor și satisfacția maritală (mame: $r = -.48, p < 0,001$; tați: $r = -.49, p < 0,001$), și între comportamentele opoziționale și satisfacția asupra vieții (mame: $r = -.48, p < 0,001$; tați: $r = -.46, p < 0,001$). S-a constatat o asociere pozitivă între comportamentele opoziționale și stresul parental pentru ambii părinți (mame: $r = .70, p < .001$ tați: $r = .74, p < .001$).

Rezultatele au confirmat cea de-a doua ipoteză, postulând că stresul parental poate media asocierea dintre comportamentul opozițional al copiilor și satisfacția maritală. Modelul de mediere CF a arătat că stresul parental mediază în totalitate asocierea dintre comportamentele opoziționale și satisfacția maritală ($\beta = -.54, p < .01$) la nivel diadic. Modelul a explicat 39% din variația satisfacției maritale, cu un efect standardizat total de $-.57$ al comportamentului opozițional asupra satisfacției maritale.

Rezultatele au confirmat cea de-a treia ipoteză, postulând că stresul parental poate media asocierea dintre comportamentul opozițional al copiilor și satisfacția asupra vieții. Modelul de mediere CF a arătat că stresul parental mediază în totalitate asocierea dintre comportamentele opoziționale și satisfacția asupra vieții ($\beta = -.72, p < 0.01$) la nivel diadic. Modelul a explicat 53% din variația satisfacției asupra vieții, cu un efect standardizat total de $-.65$ al comportamentului opozițional asupra satisfacției vieții.

Rezultatele au confirmat cea de-a patra ipoteză, postulând că satisfacția maritală poate media asocierea dintre stresul parental și satisfacția asupra vieții. Modelul de mediere CF a arătat că satisfacția maritală mediază parțial asocierea dintre stresul parental și satisfacția asupra vieții ($\beta = -.37, p < 0,001$) la nivel diadic. Modelul a explicat 75% din variația satisfacției asupra vieții, cu un efect standardizat total de $-.71$ (al stresului parental asupra satisfacției vieții), împărțit într-un efect standardizat direct de $-.34$ și un efect standardizat indirect de $-.37$.

Discuții

Majoritatea cercetărilor privind asocierile dintre problemele de comportament ale copiilor și factorii parentali, precum și impactul comportamentului copiilor asupra părinților lor, s-au axat în principal pe copiii cu tulburări severe de comportament, tulburări emoționale sau comportamentale, tulburări din spectrul autist sau dizabilități mentale (de exemplu, Postorino et al., 2019). În mod similar, cele mai multe cercetări privind stresul parental și efectele sale dăunătoare s-au concentrat pe diverse condiții de risc familial, cum ar fi bolile cronice, dizabilitățile de dezvoltare și intelectuale și psihopatologia părinților (Crnic & Coburn, 2019). Prezenta cercetare depășește cercetările

anterioare prin furnizarea de dovezi pentru asocierile dintre factorii examinați și indicarea efectelor asupra copilului într-un eșantion non-clinic de părinți de copii preșcolari cu dezvoltare tipică care prezintă comportamente opoziționale moderate.

Rezultatele se adaugă la cunoștințele existente prin dezvăluirea mai multor mecanisme de influență și prin demonstrarea proceselor de contagiune între subsistemele familiei, în care stresul legat de parenting „contaminează” alte domenii ale sistemului familial (de exemplu, Zemp et al., 2018). În mod special, rezultatele sugerează că părinții care își percep copilul ca manifestând niveluri mai ridicate de comportament opozițional experimentează mai mult stres parental. Acest stres legat de copil nu rămâne localizat doar la nivelul rolului parental. În schimb, contaminează și alte domenii ale vieții, dăunând percepției părinților asupra relației lor intime și asupra vieții lor în ansamblu. Mai mult, rezultatele se adaugă la literatura de specialitate existentă, urmând ipoteza spillover și teoria bottom-up a satisfacției asupra vieții (Pavot & Diener, 2008) și indicând faptul că stresul parental duce la o satisfacție mai scăzută a vieții atât direct, cât și indirect, printr-un mecanism de reducere a satisfacției maritale.

Majoritatea studiilor anterioare privind problemele comportamentale ale copiilor și asocierile acestora cu alți factori din contextul familial s-au bazat în principal pe mame (de exemplu, Cabrera et al., 2018). Includerea atât a mamei, cât și a tatălui din fiecare diadă în prezenta cercetare completează cunoștințele existente prin furnizarea perspectivelor ambilor părinți, permițând astfel o mai bună înțelegere a sistemului familial. Rezultatele indică faptul că ambii părinți sunt afectați de comportamentele opoziționale ale copilului lor și de conflictele zilnice părinte-copil care le însoțesc. Ca urmare, ambii părinți se confruntă cu stresul parental, care se răsfrânge în continuare de la subsistemul părinte-copil la alte subsisteme, ceea ce duce la o experiență comună de scădere a satisfacției maritale și a satisfacției în viață.

CAPITOLUL 4. STUDIUL 2: AUTOEFICACITATEA PARENTALĂ ȘI SATISFAȚIA PARENTALĂ CA MEDIATORI AI ASOCIERII DINTRE OPOZIȚIA COPILOR ȘI SATISFAȚIA MARITALĂ²

Studiul a urmărit să confirme și să extindă rezultatele Studiului 1 prin examinarea a două mecanisme suplimentare de influență indirectă, utilizând analiza datelor diadice. Studiul 2 a evaluat rolul de mediere al autoeficienței parentale și al satisfacției parentale în asocierea dintre

² Matalon, C. & Turliuc, M. N. (2022). Parental self-efficacy and satisfaction with parenting as mediators of the association between children's noncompliance and marital satisfaction. *Current Psychology*, pp. 1-14. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-02770-3> (IF 4.297)

comportamentul opozițional non-clinic al copiilor preșcolari cu dezvoltare tipică și satisfacția maritală a părinților acestora.

Ipoteze de studiu

1. Niveluri mai ridicate de comportament opozițional al copiilor pot fi asociate cu niveluri mai scăzute de autoeficacitate parentală, satisfacția parentală și satisfacție maritală.
2. Autoeficacitatea parentală poate media asocierea dintre comportamentul opozițional al copiilor și satisfacția maritală.
3. Satisfacția față de parenting poate media asociația dintre comportamentul opozițional al copiilor și satisfacția maritală.

Metodă

Participanți

La studiu au participat 188 de cupluri de părinți ($N = 376$ de persoane, 188 de tați și 188 de mame). Fiecare cuplu avea un copil cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani ($M = 4,55$, $SD = 0,78$). Toți participanții erau evrei israelieni și toți părinții erau căsătoriți. Copiii din eșantion erau în proporție de 54,3% de sex masculin și 45,7% de sex feminin, toți având o dezvoltare tipică și comportamente non-clinice.

Procedura

Participanții au fost recrutați prin intermediul anunțurilor publicitare pe rețelele de socializare. Părinții au fost programați pentru o întâlnire față în față cu un asistent de cercetare la domiciliul lor. În cadrul acestei întâlniri, părinții au completat un scurt chestionar demografic și fiecare dintre ei a completat chestionarele studiului în mod independent, fără a se consulta cu celălalt părinte.

Instrumente de măsură

1. Eyberg Child Behavior Inventory (ECBI; Eyberg & Pincus, 1999).
2. Indicele de satisfacție a cuplului (CSI-4; Funk & Rogge, 2007).
3. Scala de evaluare a sentimentului de competență parentală (PSOC; Gibaud-Wallston & Wandersman, 1978).

Prezentare generală a analizei datelor

Din analizele preliminare rezultă produs statistici descriptive prin utilizarea de medii și deviații standard pentru toate variabilele. Corelațiile dintre variabilele studiului au fost evaluate cu ajutorul corelațiilor Pearson. Diferențele dintre datele raportate de tați și cele raportate de mame au

fost evaluate cu ajutorul testelor t pe eșantioane perechi. Pentru testarea ipotezelor studiului s-a utilizat modelul Common Fate (CFM; Kenny et al., 2006).

Rezultate

Rezultatele au confirmat prima ipoteză, postulând că nivelurile mai ridicate de comportament opozițional al copiilor pot fi asociate cu un grad mai scăzut de autoeficacitate parentală, satisfacție parentală și satisfacție maritală. Au fost identificate asocieri negative între comportamentele opoziționale și autoeficacitatea parentală (tați: $r = -.69$, $p < 0.01$; mame: $r = -.67$, $p < 0.01$), între comportamentele opoziționale și satisfacția părinților în ceea ce privește creșterea copiilor (tați: $r = -.68$, $p < .01$; mame: $r = -.72$, $p < .01$), și între comportamentele opoziționale și satisfacția maritală (tați: $r = -.48$, $p < .01$; mame: $r = -.46$, $p < .01$). Corelațiile intra-diadice au fost pozitive și puternice pentru toate variabilele studiului ($.67 < r < .83$). Aceste rezultate sugerează că ele reprezintă factori diadici comuni și indică faptul că Modelul Common Fate (CFM; Kenny et al., 2006) constituie abordarea adecvată pentru analiza diadică. Modelul CF a arătat că nivelurile mai ridicate ale comportamentelor opoziționale ale copiilor sunt asociate cu niveluri mai scăzute de satisfacție maritală, $\beta = -.53$, $p < .001$ la nivel diadic, ceea ce a explicat 29% din varianța satisfacției maritale.

Rezultatele au confirmat cea de-a doua ipoteză, postulând că asocierea dintre comportamentul opozițional al copiilor și satisfacția maritală poate fi mediată de autoeficacitatea parentală. Modelul de mediere CF a arătat că autoeficacitatea parentală mediază complet asocierea dintre comportamentele opoziționale și satisfacția maritală ($\beta = -.35$, $p < 0.001$) la nivel diadic. Modelul a explicat 44% din varianța satisfacției maritale, cu un efect standardizat total de $-.62$ al comportamentului opozițional asupra satisfacției maritale. O analiză post-hoc a puterii statistice a indicat că eșantionul a avut o putere statistică de 0,957 pentru a detecta efectul raportat pentru acest model de mediere.

Rezultatele au confirmat cea de-a treia ipoteză, postulând că asocierea dintre comportamentul opozițional al copiilor și satisfacția maritală poate fi mediată de satisfacția față de parenting. Modelul de mediere CF a arătat că satisfacția față de parenting mediază în totalitate asocierea dintre comportamentele opoziționale și satisfacția maritală ($\beta = -.40$, $p < 0.001$) la nivel diadic. Modelul a explicat 43% din variația satisfacției maritale, cu un efect standardizat total de $-.62$ al comportamentului opozițional asupra satisfacției maritale. O analiză post-hoc a puterii statistice a arătat că eșantionul a avut o putere statistică de 0,986 pentru a detecta efectul raportat pentru acest model de mediere.

Discuții

Una dintre cele mai bine susținute explicații pentru interdependența dintre relația părinte-copil și relația maritală este „ipoteza spillover” (Zemp et al., 2018). Majoritatea studiilor anterioare au semnalat efectele de contagiune de la relația maritală la relația părinte-copil (de exemplu, Warmuth et al., 2020). Mai puține studii au examinat direcția opusă de influență, în care problemele de comportament ale copiilor afectează relația maritală. Cele câteva studii care s-au concentrat pe această direcție au constatat efecte de contagiune în rândul copiilor diagnosticați cu tulburări de comportament (Ben-Naim et al., 2019), tulburări de spectru autist (Sim et al., 2017) și întârzieri în dezvoltare (Robinson & Neece, 2015). Rezultatele prezente contribuie la literatura de specialitate existentă în două privințe: În primul rând, prin susținerea existenței unui proces de spillover de la subsistemul părinte-copil la subsistemul marital, care este o direcție de influență mai puțin cercetată. În al doilea rând, prin faptul că arată acest efect în rândul copiilor preșcolari, cu dezvoltare tipică, care prezintă probleme comportamentale moderate la un nivel neclinic, la care nu s-a făcut până acum referire.

În plus, prezenta cercetare a arătat că satisfacția maritală este influențată indirect de comportamentele opoziționale ale copiilor mici prin intermediul autoeficacității parentale și a satisfacției asupra parentingului. Cercetările anterioare sugerează că a fi părinte al unui copil cu probleme de comportament poate compromite autoeficacitatea parentală, deoarece părinții pot interpreta comportamentul inadecvat al copilului lor ca fiind un eșec al lor personal (Van Eldik & Prinzie, 2017). Într-adevăr, în cazul unui copil care manifestă comportament opozițional, părinții sunt, de obicei, nevoiți să gestioneze situații zilnice în care copilul ignoră sau refuză în mod activ instrucțiunile lor. Eșecul zilnic de a obține conformarea copilului lor poate submina percepția părinților cu privire la abilitățile lor de parenting și se poate răsfrânge asupra relației lor maritale. În mod similar, rezultatele sugerează, de asemenea, că insatisfacția maritală în rândul părinților copiilor cu probleme de comportament indică un proces complex în care interacțiunea cu un copil care manifestă comportament opozițional afectează satisfacția părinților în ceea ce privește parentingul, ceea ce duce la o satisfacție maritală mai redusă. Acest proces se aliniază cu ipoteza spillover, sugerând că opoziția copiilor scade satisfacția parentală. Negativitatea care se instalează în subsistemul părinte-copil contaminează subsistemul relației maritale, ducând la o satisfacție maritală scăzută.

Având în vedere că majoritatea cercetărilor anterioare privind asocierile dintre problemele de comportament ale copiilor și factorii parentali s-au bazat în principal pe mame (Cabrera et al., 2018), rezultatele prezentului studiu reprezintă o contribuție la cunoștințele existente în domeniu prin faptul că oferă o înțelegere mai profundă a proceselor din cadrul sistemului familial, așa cum se reflectă în percepțiile ambilor părinți. Rezultatele indică faptul că opoziția poate fi văzută ca un eveniment

comun extern relației interparentale care influențează ambii părinți (Galovan et al., 2017). Părinții împărtășesc circumstanțele familiale de a avea un copil care manifestă comportament opozițional și conflictele frecvente dintre ei și copil implicate de acest comportament. Ca urmare, percepțiile părinților privind autoeficacitatea și satisfacția parentală sunt afectate, ceea ce duce la o experiență comună de insatisfacție maritală.

CAPITOLUL 5. STUDIUL 3: EFICACITATEA PROGRAMULUI DE FORMARE POSITIVE PARENTING FOR OPPOSITIONAL PRESCHOOLERS (PPOP): UN STUDIU RANDOMIZAT CONTROLAT

Studiul a analizat eficacitatea metodei *Positive Parenting for Oppositional Preschoolers* (PPOP), o nouă intervenție PMT pentru tratarea comportamentului opozițional al copiilor și a problemelor de comportament care derivă din acesta, utilizând un studiu randomizat controlat (RCT). Studiul a evaluat eficacitatea PPOP în reducerea problemelor de comportament ale copiilor și în îmbunătățirea factorilor parentali proximali și distali în raport cu parentingul. În plus, studiul a evaluat ratele de prezență la ședințe ale mamelor și taților, ratele de abandon a tratamentului și satisfacția față de programul de formare a părinților.

Ipoteze de studiu

La post-intervenție (T2), pot exista diferențe semnificative între grupul de intervenție (PPOP) și grupul de control (WLC) în ceea ce privește rezultatele asupra copiilor și părinților. La post-intervenție (T2), părinții din grupul PPOP, spre deosebire de cei din grupul WLC, pot raporta: (H1) mai puține probleme de comportament ale copiilor, (H2) un nivel de stres parental mai scăzut, (H3) o mai mare autoeficacitate parentală, (H4) o mai mare satisfacție cu privire la creșterea copiilor, (H5) o mai mare satisfacție maritală și (H6) o mai mare satisfacție cu privire la viață.

Metodă

Participanți

Participanții au fost recrutați prin intermediul rețelelor de socializare, al forumurilor online pentru părinți și al grădinițelor. În urma publicității, 238 de familii au solicitat participarea la program și au fost selectate pentru eligibilitate prin intermediul unui interviu de evaluare telefonică. Eșantionul final a fost alcătuit din 85 de cupluri parentale israeliene (N = 170 de persoane, 85 de tați și 85 de mame). Părinții erau toți căsătoriți. Fiecare cuplu avea un copil cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani (M = 4,51, SD = 0,67). Copiii erau în proporție de 75% de sex masculin și 25% de sex feminin, cu o

dezvoltare tipică. Toți copiii prezentau comportamente opoziționale față de părinții lor, încadrate într-un interval non-clinic.

Procedura

Cele 85 de cupluri au fost repartizate în mod aleatoriu fie la grupul de intervenție (PPOP), fie la grupul de control pe lista de așteptare (WLC) într-un raport 1:1, rezultând 42 de familii alocate grupului PPOP și 43 la grupul WLC. Participanții au completat chestionarele studiului în trei momente: pre-evaluare (T1, la momentul inițial), post-evaluare (T2, după finalizarea programului sau după perioada de așteptare de 8 săptămâni) și la monitorizarea după 3 luni (T3). La fiecare dintre cele trei evaluări, mamele și tații au completat chestionarele studiului în mod independent, fără a se consulta între ei.

Positive Parenting for Oppositional Preschoolers (PPOP)

Positive Parenting for Oppositional Preschoolers (PPOP) este o intervenție individuală de formare a managementului parental la domiciliu. Ghidat de principiile analizei comportamentale și ale învățării sociale, programul are ca scop tratarea comportamentului opozițional al copiilor de vârstă preșcolară și a problemelor de comportament asociate, prin însușirea de către părinți a unor abilități de parenting eficiente. Autorul a dezvoltat programul pe baza cercetărilor existente privind PMT și implicarea părinților în astfel de intervenții, precum și pe baza experienței clinice cu părinți israelieni ai unor copii mici care prezintă probleme de comportament. Programul încorporează elemente comune ale programelor PMT bazate pe dovezi, care s-au dovedit foarte eficiente în cercetarea PMT (de exemplu, Leijten et al., 2021) și o serie de strategii sugerate pentru a spori angajamentul părinților (de exemplu, Chacko et al., 2016). PPOP constă în opt sesiuni săptămânale de 90 de minute, desfășurate la domiciliul familiei, cu participarea ambilor părinți. Instructorii din cadrul programului au beneficiat o formare inițială de 16 ore pentru administrarea programului PPOP. Instructorii au urmat un manual de instruire detaliat, au completat liste de verificare și au prezentat rezumatele ședințelor după fiecare sesiune pentru a asigura integritatea tratamentului. În timpul studiului au avut loc două sesiuni de supervizare săptămânale cu autoarea cercetării. Sesiunile programului au fost înregistrate audio și evaluate săptămânal pentru a oferi un feedback prompt și continuu.

Instrumente de măsură

1. Eyberg Child Behavior Inventory (ECBI; Eyberg & Pincus, 1999).
2. Indicele de stres parental - Formular scurt (ediția a 4-a) (PSI-4-SF; Abidin, 2012).

3. Scala de evaluare a sentimentului de competență parentală (PSOC; Gibaud-Wallston & Wandersman, 1978).
4. Indicele de satisfacție a cuplului (CSI-4; Funk & Rogge, 2007).
5. Scala de satisfacție a vieții (SWLS; Diener et al., 1985).
6. Chestionarul de satisfacție a părinților (Parent's Consumer Satisfaction Questionnaire - PCSQ; McMahon & Forehand, 2005).

Prezentare generală a analizei datelor

Efectele tratamentului au fost evaluate cu ajutorul unui model mixt ANCOVA. Variabila independentă între subiecți a fost Grupul de tratament (PPOP vs. WLC), iar variabilele independente în cadrul subiecților au fost Timpul (T1 vs. T2 vs. T3) și Părintele (tată vs. mamă). Interacțiunea bidirecțională între Părinte și Grup a fost utilizată pentru a evalua efectele tratamentului pentru variabilele dependente ale copilului și părinților. Interacțiunea în trei direcții între Părinte, Timp și Grup a fost utilizată pentru a testa diferențele între tați și mame în ceea ce privește efectele tratamentului. Efectele semnificative au fost analizate în profunzime pentru a evalua sursa schimbării utilizând Analiza Sidak.

Rezultate

Tabelul 5 .1. Efectele tratamentului

	Timp X Grupul		PPOP						WLC						Părinte X Timp X Grup	
			T1-T2		T2-T3		T1-T3		T1-T2		T2-T3		T1-T3			
	F	μ^2	t	d	t	d	t	d	t	d	t	d	t	d	F	μ^2
ECBI	409.25***	.84	22.93***	2.74	0.97	0.00	18.49***	3.16	0.13	0.00	1.33	0.17	0.31	0.01	2.01	.03
PSI	489.21***	.87	35.00***	5.51	1.65	0.26	21.56***	1.49	1.99	0.28	1.22	0.23	0.16	0.01	7.01**	.08
PSOC-E	250.19***	.77	21.11***	3.32	1.01	0.21	12.32***	1.69	0.13	0.13	0.87	0.00	1.03	0.05	1.44	.02
PSOC-S	197.97***	.72	***18.82	2.98	2.21*	0.34	13.35***	1.30	1.06	0.16	1.47	0.20	1.52	0.06	0.29	.00
CSI	36.45***	.32	10.61***	1.72	1.57	0.25	5.83***	0.26	0.65	0.14	1.31	0.22	0.53	0.02	2.36	.03
SWLS	9.74***	.06	6.00***	0.22	1.44	0.12	2.34***	0.51	0.32	0.08	0.23	0.00	0.51	0.02	0.49	.00

Rezultatele au confirmat prima ipoteză, postulând că la post-intervenție (T2), părinții din grupul PPOP, spre deosebire de cei din grupul WLC, vor raporta mai puține probleme de comportament ale copiilor. S-a constatat o interacțiune semnificativă bidirecțională între Timp și Grup pentru rezultatele comportamentale ale copiilor ($F(2, 152) = 409,25, p <.001, \mu^2 = .84$). Măsurarea interacțiunii a indicat că, în grupul PPOP, problemele de comportament ale copiilor au scăzut între momentul inițial (T1) și post-intervenție (T2) ($t(39) = 22,93, p <.001, \text{Cohen's } d =$

2,74), iar schimbările s-au păstrat și în faza de monitorizare. În grupul WLC, nu s-au constatat efecte semnificative între momentul inițial și cel post-intervenție ($t(39) = 0,13, p = 0,90, \text{Cohen's } d = 0,00$) sau între momentul inițial și cel de monitorizare, ceea ce indică faptul că părinții care nu au participat la programul PPOP nu au raportat nicio schimbare în comportamentul copilului lor.

Rezultatele au confirmat ipotezele a doua până la a șasea, postulând că, la post-intervenție (T2), părinții din grupul PPOP spre deosebire de cei din grupul WLC, vor raporta un stres parental mai mic și o creștere a autoeficienței parentale, a satisfacției în ceea ce privește creșterea copilului, a satisfacției maritale și a satisfacției asupra vieții. Au fost identificate interacțiuni semnificative în două direcții (Timp X Grup) pentru toate cele cinci variabile dependente parentale, după cum vom prezenta în continuare. Pentru stresul parental ($F(2, 152) = 489.21, p <.001, \eta^2 = .87$), autoeficacitatea parentală ($F(2, 152) = 250.19, p <.001, \eta^2 = .77$), satisfacția cu privire la parenting ($F(2, 152) = 197.97, p <.001, \eta^2 = .72$), satisfacția maritală ($F(2, 152) = 36.45, p <.001, \eta^2 = .32$) și satisfacția asupra vieții ($F(2, 152) = 9.74, p <.001, \eta^2 = .06$). Măsurarea acestor interacțiuni a arătat că, în grupul PPOP, toate variabilele parentale s-au îmbunătățit între momentul inițial (T1) și post-intervenție (T2), și toate aceste schimbări au fost menținute până în faza de monitorizare. În grupul WLC, nu au fost identificate efecte semnificative între punctul de referință și post-intervenție sau între punctul de referință și faza de monitorizare, ceea ce indică faptul că părinții care nu au participat la programul PPOP nu au raportat schimbări pentru niciuna dintre variabilele parentale.

Diferențe între mame și tați. Interacțiunea în trei direcții (Părinte X Timp X Grup) a fost semnificativă doar pentru stresul parental. Măsurarea acestei interacțiuni a arătat că mamele din grupul PPOP au prezentat o scădere mai considerabilă a stresului parental între momentul inițial și cel post-intervenție în comparație cu tații. Interacțiunile în trei direcții nesemnificative în ceea ce privește comportamentul copilului și celelalte rezultate parentale sugerează că mamele și tații au beneficiat în mod egal de instruirea părinților în aceste domenii.

Rezultate suplimentare. Două dintre cele 42 de familii care au început tratamentul au renunțat înainte de finalizarea acestuia, ceea ce indică o rată minimă de abandon, de mai puțin de 5%. S-a înregistrat o rată foarte ridicată de prezență la sesiunile de formare, atât pentru mame (100%), cât și pentru tați (98,7%). Părinții au raportat un nivel ridicat de satisfacție față de noul program de formare a părinților.

Discuții

Așa cum era de așteptat, în urma participării la PPOP, părinții au raportat o îmbunătățire semnificativă a comportamentului copilului lor, iar efectele imediate ale tratamentului au fost menținute la momentul monitorizării după 3 luni. Aceste rezultate sunt în concordanță cu cele raportate în studiile anterioare care indică faptul că PPOP este o intervenție eficientă pentru reducerea

problemelor de comportament ale copiilor mici, cu efecte semnificative imediate ale tratamentului menținute pe perioadele de urmărire (de exemplu, Mingebach et al., 2018). Este important de remarcat faptul că majoritatea studiilor RCT și majoritatea studiilor incluse în meta-analizele privind eficacitatea formării părinților sunt studii privind programele de formare a părinților în grup, mai degrabă decât programe individuale, un număr și mai mic de astfel de programe fiind livrate la domiciliu. Autorul nu a putut localiza un RCT anterior care să examineze eficacitatea unei intervenții de PMT la domiciliu pentru copiii de vârstă preșcolară fără afecțiuni clinice sau întârzieri în dezvoltare, proveniți din familii fără risc. Actualul studiu RCT contribuie la literatura existentă în domeniu prin indicarea efectelor pe termen scurt și lung ale unui program individual de formare parentală la domiciliu pentru reducerea problemelor comportamentale la copiii preșcolari.

În urma participării la PPOP, părinții au raportat îmbunătățiri la toate variabilele parentale, care s-au menținut la monitorizarea după trei luni. Aceste rezultate sunt în concordanță cu cercetările anterioare, care indică faptul că, în urma participării lor la PPOP, părinții au raportat un nivel de stres parental mai scăzut (de exemplu, Booker et al., 2018), un nivel mai mare de autoeficacitate parentală (de exemplu, Colalillo & Johnston, 2016) și o mai mare satisfacție în ceea ce privește rolul de părinte (de exemplu, Graf et al., 2014). Studiile PMT care au examinat rezultatele parentale au acordat mai puțină atenție domeniilor distale față de parenting, cum ar fi satisfacția maritală și satisfacția vieții. Rezultatele prezentului studiu sunt în concordanță cu cele exprimate de puținele studii care au examinat astfel de rezultate. Numeroase alte cercetări au arătat că, în urma instruirii părinților, proces care a îmbunătățit comportamentul copiilor, satisfacția maritală (Zemp et al., 2016) și satisfacția supra vieții (Solholm et al., 2019) s-au îmbunătățit, de asemenea,.

Deoarece studiile privind eficacitatea PMT se bazează adesea exclusiv pe mame sau pe eșantioane care includ un număr redus de tați în raport cu numărul mamelor, este dificil de analizat diferențele dintre efectele PMT asupra mamelor și taților. Au fost recomandate cercetări suplimentare pe această temă (Colalillo & Johnston, 2016); astfel, în cadrul actualului RCT, efectele tratamentului asupra mamelor și taților au fost analizate separat. Rezultatele au arătat că PPOP a avut efecte mari ale tratamentului asupra mamelor și taților cu privire la rezultatele asupra copiilor și părinților, sugerând că formarea a fost foarte benefică pentru ambii părinți.

CAPITOLUL 6. STUDIUL 4: PERSPECTIVELE PĂRINȚILOR CU PRIVIRE LA PROGRAMUL DE FORMARE POSITIVE PARENTING FOR OPPOSITIONAL PRESCHOOLERS (PPOP): UN STUDIU CALITATIV

Studiul a fost realizat împreună cu un studiu randomizat controlat (RCT) care a examinat eficacitatea programului *Positive Parenting for Oppositional Preschoolers* (PPOP). Studiul a

explorat percepțiile părinților cu privire la intervenția PPOP folosind o abordare calitativă. S-au analizat opiniile părinților cu privire la acceptabilitatea, relevanța și utilitatea PPOP, inclusiv metoda de livrare, structura, conținutul și sprijinul oferit. În plus, studiul a evaluat perspectivele părinților cu privire la barierele și dificultățile legate de participarea la program și a măsura în care strategiile de îmbunătățire a implicării părinților încorporate în PPOP au contribuit într-adevăr la implicarea acestora.

Metodă

Participanți

Patruzeci de cupluri au participat la PPOP, douăzeci dintre acestea (N = 40 de persoane, 20 de tați și 20 de mame) fiind incluse în acest studiu. Părinții intervievați nu au fost diferiți din punct de vedere demografic de ceilalți care au finalizat programul, dar cărora nu li s-au aplicat interviurile. Toți părinții erau căsătoriți, vorbitori de ebraică și locuiau în centrul Israelului. Fiecare cuplu avea un copil cu vârsta cuprinsă între 3 și 6 ani (M = 4,51, SD = 0,66), care a fost punctul central al intervenției PPOP. Dintre copii, 75% erau de sex masculin și 25% de sex feminin.

Procedura

Datele au fost colectate prin intermediul interviurilor semi-structurate. Interviurile au fost realizate de către autoarea prezentei lucrări la domiciliul părinților, cu participarea atât a mamelor, cât și a taților. Durata interviurilor a variat între 40 și 90 de minute. Toate interviurile au fost înregistrate audio cu acordul părinților.

Interviurile au fost ghidate de un protocol pentru interviul semi-structurat. Interviurile au acoperit experiențele părinților cu privire la programul PPOP, inclusiv metoda de furnizare a acestuia, structura, durata, conținutul, acceptabilitatea programului, relevanța pentru nevoile familiei lor și fezabilitatea implementării. Părinții au fost încurajați să își împărtășească opiniile cu privire la aspectele pozitive și negative ale programului, la dificultățile pe care le-au întâmpinat în timpul participării și la factorii care i-au ajutat să depășească aceste dificultăți. Toate interviurile au fost transcrise, autoarea verificând acuratețea datelor prin examinarea fiecărei transcrieri în paralel cu ascultarea atentă a înregistrării audio originale de la fiecare interviu.

Prezentare generală a analizei datelor

Datele au fost codificate și analizate cu ajutorul analizei tematice, urmând cele șase faze ale analizei tematice descrise de Braun și Clarke (2006). A fost adoptată o abordare inductivă a codificării, conform căreia codurile și, în cele din urmă, temele, au fost dezvoltate prin identificarea subiectelor și modelelor care au reieșit din datele ca atare, și nu în conformitate cu un cadru de

codificare prestabilit (Terry et al., 2017). Pentru a urmări credibilitatea, trei familii au fost intervievate telefonic pentru a verifica dacă opiniile pe care le-au raportat în timpul primului interviu au fost interpretate corect (Birt et al., 2016). Citatele directe din interviurile mai multor participanți, atât mame, cât și tați, sunt incluse pentru a oferi o reprezentare autentică a perspectivelor părinților cu privire la programul de formare.

Rezultate

Tabelul 6.1 *Prezentare generală a temelor și subtemelor emergente și exemple de citate*

Tema principală	Subteme	Exemple de citate
Programul ca proces de transformare	Dezvoltarea unei noi viziuni asupra parentingului	<i>Am crezut că avem un copil dificil și asta e tot, asta e viața noastră. Apoi am început să ne dăm seama că cheia pentru a face o schimbare este în mâinile noastre. Nu mai suntem blocați; avem de fapt puterea de a influența situația. (tată, familia #14)</i>
	Schimbarea obiceiurilor și comportamentelor părinților este o provocare	<i>Ne-am dat seama că noi suntem cei care trebuie să ne schimbăm și ne-am angajat în acest proces. Dar a fost greu! Au fost suișuri și coborâșuri și a trebuit să fim foarte puternici în tot acest proces. Nu este un proces simplu, nu este ușor. (mama, familia #18).</i>
	Durata scurtă a programului creează optimism și motivează părinții	<i>M-a făcut să fiu optimistă. Dacă ei cred că se poate face o schimbare semnificativă într-o perioadă atât de scurtă de timp, atunci probabil că știu că este posibil. Merită să încercăm... (mamă, familia #15)</i>
	Schimbările pozitive rapide mențin părinții implicați în proces	<i>Nu am crezut că va fi o schimbare atât de rapidă, de parcă copiii noștri ne așteptau să o facem. Aveau nevoie de ea. Și odată ce am început să gestionăm lucrurile, s-au corectat, a fost ca prin magie. Mi-a dat multă putere să merg mai departe. (mamă, familia #10)</i>
Un proces individual la domiciliu	Convenabil din punct de vedere logistic	<i>Nimic nu poate fi mai bun, e mult mai confortabil, nu e nevoie de o bonă, nu trebuie să ieși din casă, umm... Dacă nu ar fi fost aici, nici vorbă, probabil că aș fi ratat vreo cinci ședințe. (tată, familia #11)</i>
	Promovează deschiderea	<i>Vedeți, am vorbit aici despre o mulțime de lucruri care depășesc sfera parentingului; am dezvăluit o mulțime de aspecte ale vieții noastre personale și, de asemenea, maritale, pe care nu cred că aș fi putut să le expun într-o conversație la birou și cu siguranță nu într-un grup. Canapeaua din sufrageria noastră s-a transformat în canapeaua psihologului... (tată, familia #12)</i>
	Crește acuratețea și eficiența programului	<i>Când a rezumat observațiile, am simțit că ne vede cu adevărat. Pe mine ca mamă, pe el ca tată, pe fiica mea. Ea, parcă, a înțeles cine suntem. După aceea, faptul că și-a luat toate exemplele din timpul formării de la aceste evenimente... umm... Cred că asta a făcut ca totul să fie foarte real pentru noi, nu mai era o teorie. Am simțit că ne cunoștea, că vorbea despre noi, asta m-a ajutat să înțeleg. (mama, familia #15)</i>
Perspective privind conținutul PPOP	Aspecte considerate valoroase sau importante	<i>Obişnuiam să văd doar lucrurile negative la ea, mă simt ca și cum aș fi fost în mod constant concentrat asupra ei: De ce faci asta? De ce nu faci asta? Nu vedeam lucrurile bune și chiar dacă din întâmplare vedeam ceva bun, îl luam ca atare, nu-i dădeam atenție, mă concentram în continuare pe lucrurile negative. Simt că, de când am început să emit opinii pozitive, văd cu adevărat lucrurile pozitive la ea. Dintr-o dată am început să observ... (tatăl, familia nr. 2)</i>
	Elemente considerate dificile	<i>Timpul de pedeapsă era cel mai greu lucru pentru mine. Îl uram. Nu voia să stea pe scaun, ci alerga prin casă, răzând, țipând, ascunzându-se de noi. Acele câteva minute păreau o veșnicie. (mama, familia #5)</i>

Surse de sprijin pentru părinți	Participarea împreună la program	<i>Uneori îl ajutam pe soțul meu să aplice tot felul de practici pe care le învățasem; alteori el îmi amintea lucruri... ne-a făcut să fim mai coordonați, am devenit o echipă. (mama, familia nr. 2)</i>
	Instructor de program	<i>Dedicarea ei și modul în care ne-a "ținut de mână" ne-a ajutat foarte mult, nu este puțin lucru. De aceea mi-am făcut temele, de exemplu... pentru că ea era atât de dedicată, ne-a făcut să manifestăm aceeași dedicație la rândul nostru. (tată, familia #16)</i>
	Sugestii pentru sprijin suplimentar	<i>Mai ales că programul a fost foarte intens, este stresant că se termină brusc și nu știi dacă te vei descurca singur... ma simt un pic ca un copil lăsat singur. Cred că este important să avem o întâlnire de monitorizare după două sau trei luni, chiar și prin telefon, știți, doar pentru a le da părinților acea încredere. (mamă, familia nr. 4)</i>

Discuție

Analiza calitativă a reflecțiilor părinților oferă o perspectivă valoroasă asupra experiențelor lor legate de programul PPOP. Rezultatele indică faptul că majoritatea părinților au perceput desfășurarea programului la domiciliul lor ca fiind un avantaj semnificativ. Părinții au remarcat că formatul de livrare la domiciliu a eliminat o povară logistică substanțială și a facilitat angajamentul lor continuu. Pentru unii, acest lucru a făcut posibilă înscrierea și participarea ambilor părinți. Decizia de a concepe PPOP ca un program la domiciliu, mai degrabă decât un program de grup, s-a bazat pe cercetările PMT existente în care barierele logistice au fost adesea citate ca fiind obstacole în calea angajamentului părinților (Chacko et al., 2016). Utilizarea unei metode de livrare la domiciliu a fost sugerată pentru a depăși astfel de obstacole (Duppong Hurley et al., 2020). Părinții au considerat că metoda de livrare la domiciliu (și observațiile directe incluse) a contribuit semnificativ la acuratețea și eficacitatea programului. Părinții au considerat că aceasta a permis ca procesul să fie adaptat la nevoile lor specifice, făcându-l astfel mai puțin general și mai ușor de implementat. Literatura de specialitate existentă susține importanța flexibilității și personalizării programului (Koerting et al., 2013). Programele care abordează preocupările comportamentale specifice ale copiilor sunt adesea mai ușor acceptate de părinții acestora (Chacko et al., 2016).

Părinții au remarcat că însușirea abilității de a recunoaște comportamentele pozitive și de a-și lăuda copilul a fost unul dintre beneficiile semnificative pe care ei, copilul lor și întreaga familie le-au obținut în urma programului. Aceste rezultate sunt în concordanță cu studiile anterioare, care indică faptul că părinții consideră adesea că oferirea de laude și recompense este cea mai valoroasă componentă a programelor de parenting (Butler et al., 2020). Părinții au remarcat două strategii specifice - Extincția (reținerea răsfățării pentru comportamentul inadecvat al copilului) și Time-out (timpul de pedeapsă) - ca fiind cele mai dificil de implementat. Cercetările sugerează că părinții aplică greu strategia de extincție din cauza faptului că se lovesc de rezistența copiilor (Agazzi, 2020). În mod similar, strategia time-out poate fi, de asemenea, o provocare și, adesea, poate fi implementată în mod incorect (Agazzi, 2020). O trecere în revistă sistematică recentă a percepțiilor părinților cu

privire la PTM a citat strategia time-out ca fiind un aspect al programelor care le-a displicut părinților în mod frecvent (Butler et al., 2020).

Părinții au perceput participarea lor comună la programul PPOP ca fiind un punct forte al intervenției. Aceștia s-au referit în mod expres la experiența satisfăcătoare de a avea o agendă și obiective comune în calitate de cuplu, de a practica un parenting consecvent și de a se susține reciproc. Implicarea ambilor părinți în intervențiile PPOP a dus la rezultate semnificativ mai bune în ceea ce privește comportamentul copiilor și practicile parentale (Lundahl et al., 2008). Cu toate acestea, în ciuda acordului larg răspândit cu privire la importanța implicării taților în programele de formare a părinților, problemele logistice limitează adesea participarea ambilor părinți, iar tații sunt de obicei subreprezențați în astfel de programe (Fabiano & Caserta, 2018). Metoda de livrare la domiciliu implementată în prezenta cercetare a făcut ca obstacolele logistice să fie mai ușor de depășit și a permis participarea ambilor părinți.

CAPITOLUL 7. DISCUȚIE GENERALĂ

Rezultate cheie și implicații pentru dimensiunea teoretică

Există asocieri directe între problemele de comportament ale copiilor și factorii parentali, atât proximali, cât și distali în raport cu parentingul, precum și o serie de mecanisme indirecte prin care comportamentul copiilor influențează acești factori parentali. Cercetările anterioare au identificat asocieri similare între problemele de comportament ale copiilor și stresul parental, autoeficacitatea parentală redusă și satisfacția mai scăzută a părinților în ceea ce privește activitatea parentală, relația maritală și viața; cu toate acestea, majoritatea studiilor au examinat eșantioane clinice de copii cu tulburări de comportament sau dezvoltare atipică (de exemplu, Manti et al., 2019; Robinson & Neece, 2015). Cercetarea de față consolidează și extinde rezultatele anterioare din punct de vedere teoretic prin replicarea rezultatelor cu un eșantion non-clinic de copii de vîrstă mică cu dezvoltare tipică și probleme comportamentale moderate. De asemenea, cercetările au stabilit că părinții și copiii produc efecte reciproce unii asupra altora (Paschall & Mastergeorge, 2016), însă majoritatea studiilor s-au concentrat pe efectele produse de părinți (de exemplu, Warmuth et al., 2020). Primele două studii incluse în cercetarea noastră s-au axat pe efectele produse de copii, o direcție de cercetare mai puțin studiată. Rezultatele contribuie la literatura de specialitate prin faptul că arată că problemele comportamentale moderate ale copiilor afectează negativ diverse aspecte ale vieții părinților. Rezultatele extind cunoștințele privind procesele de contagiune între subsistemele familiei, demonstrând efectele de contagiune de la relațiile părinte-copil în alte domenii ale sistemului familial. Ambele studii au arătat că aceste comportamente opoziționale au un impact indirect asupra factorilor distali de parenting prin efectele lor asupra factorilor legați de parenting. Opoziția copiilor

afectează în mod negativ experiența părinților, inclusiv prin crearea de stres parental și afectarea sentimentului de autoeficacitate și a satisfacției părinților în ceea ce privește parentingul. Acest stres și aceste sentimente de eșec și nemulțumire sunt transferate și în alte domenii ale vieții, afectând percepția părinților asupra relației lor intime și a vieții în general.

Programul „Positive Parenting for Oppositional Preschoolers” (PPOP) reprezintă o intervenție eficientă pentru reducerea problemelor comportamentale ale copiilor. Au existat dovezi consistente că PPOP reprezintă o intervenție eficientă pentru reducerea problemelor de comportament la copiii mici (de exemplu, Mingebach et al., 2018). Cu toate acestea, accesul la programele PMT la nivel mondial este limitat (Weisenmuller & Hilton, 2021). Din cauza lipsei de programe PMT certificate în Israel, niciun studiu nu a evaluat anterior astfel de programe cu părinții israelieni. Intervenția PPOP a fost concepută pentru a aborda deficitul actual și pentru a oferi părinților israelieni acces la un PMT eficient. Succesul PPOP este în concordanță cu cercetările anterioare care indică eficacitatea altor programe dezvoltate la nivel local în diferite țări, inclusiv Danemarca (Chacko & Scavenius, 2018), Irlanda (Hickey et al., 2020) și Spania (Vázquez et al., 2019). Cercetarea noastră aduce o contribuție teoretică semnificativă prin furnizarea de dovezi ale eficacității unei intervenții PMT dezvoltate la nivel local într-un nou context cultural.

Programul Positive Parenting for Oppositional Preschoolers (PPOP) produce rezultate favorabile pentru părinți. Rezultatele au indicat că intervenția PPOP a condus, de asemenea, la multiple rezultate parentale pozitive în domenii proximale și distale față de parenting. Cercetările anterioare au indicat o scădere a stresului parental și o creștere a autoeficacității și satisfacției părinților în urma intervențiilor PPOP (de exemplu, Booker et al., 2018; Wittkowski et al., 2017). Cercetările PMT au acordat mai puțină atenție domeniilor mai îndepărtate de parenting, cum ar fi satisfacția maritală și de viață, rezultatele prezentei cercetări fiind în concordanță cu cercetările relativ limitate care au examinat aceste aspecte (de exemplu, Solholm et al., 2019; Mark & Pike, 2017). Ca și contribuție teoretică, teza noastră oferă dovezi cu privire la eficacitatea noului program PMT în obținerea de rezultate pozitive pentru părinți. În plus, aceasta extinde cercetarea existentă prin examinarea factorilor parentali care nu sunt direct legați de parenting și arată că PMT poate afecta pozitiv acești factori. Mai mult, rezultatele contribuie la literatura de specialitate existentă prin faptul că sugerează că intervențiile, cum ar fi PMT, care nu includ componente de tratament specifice pentru îmbunătățirea factorilor parentali, pot totuși afecta acești factori.

Programul Positive Parenting for Oppositional Preschoolers (PPOP) este acceptabil și fezabil. Programul PPOP a avut o rată foarte mare de participare la cursurile de formare și o rată minimă de abandon (mai puțin de 5%). Eficacitatea ridicată a PPOP susține și consolidează concluziile din literatura de specialitate existentă, indicând faptul că finalizarea programului și implicarea ambilor părinți sporesc eficacitatea PMT (Pruett et al., 2017). Se poate concluziona că

participarea ambelor părinți, prezența ridicată la sesiuni și rata scăzută de abandon au contribuit semnificativ la succesul PPOP. Cercetările anterioare privind implicarea părinților în PMT au sugerat că livrarea la domiciliu, orarul convenabil al sesiunilor și intervențiile scurte ar putea contribui la depășirea obstacolelor și la reducerea ratelor de abandon (Duppong Hurley et al., 2020). În urma recomandărilor anterioare, intervenția PPOP a fost scurtă (8 sesiuni), la domiciliu și a permis o programare flexibilă a sesiunilor (în cursul serii). O contribuție teoretică a acestei teze este că implementarea acestor strategii sugerate anterior a fost într-adevăr eficientă în abordarea obstacolelor cu care se confruntă părinții și a facilitat participarea și menținerea lor în program. În plus, furnizarea de conținut personalizat (Chacko et al., 2016) și menținerea contactului cu părinții între sesiuni (Pereira & Barros, 2019) au fost sugerate ca posibile strategii pentru a spori acceptabilitatea PMT și angajamentul părinților. Aceste recomandări anterioare au fost, de asemenea, încorporate în PPOP. Formatul PPOP la domiciliu a permis adaptarea programului la nevoile specifice ale părinților, făcându-l mai puțin generic, iar sprijinul acordat între sesiuni a promovat implicarea activă a părinților în program. Prin urmare, o contribuție teoretică suplimentară a prezentei teze este furnizarea de dovezi ale eficacității acestor strategii sugerate anterior.

Includerea ambilor părinți ca participanți la studii permite o înțelegere mai profundă a sistemului familial. Cercetările privind asocierile dintre problemele de comportament ale copiilor și factorii parentali și privind eficacitatea programelor PMT s-au bazat în principal pe participarea mamelor, doar câteva studii implicând ambii părinți (Cabrera et al., 2018; Colalillo & Johnston, 2016). Cu toate acestea, includerea taților în astfel de studii a fost recunoscută pe scară din ce în ce mai largă, iar interesul pentru cercetarea la nivel de diadă a crescut (Galovan et al., 2017). Prezenta cercetare aduce contribuții teoretice și metodologice semnificative prin adoptarea unei abordări a sistemelor familiale și prin includerea atât a mamelor, cât și a taților în toate studiile, permițând astfel o înțelegere mai largă a sistemului familial. Obținerea de date de la ambii părinți a permis evaluarea intercorelațiilor, diferențelor și asemănărilor dintre datele raportate de mame și cele raportate de tați și examinarea asociațiilor dintre variabile la nivel diadic. De asemenea, a permis analizarea efectului tratamentului asupra ambilor părinți, examinarea angajamentului mamelor și al taților în tratament și explorarea perspectivelor ambilor părinți asupra programului.

Implicații clinice

Abordarea problemelor comportamentale moderate ale copiilor. Teza de față se concentrează asupra copiilor de vârstă preșcolară cu dezvoltare tipică, care prezintă probleme comportamentale moderate ce se încadrează într-un interval non-clinic. Conform tuturor celor patru studii, deși nu sunt grave sau legate de alte condiții de risc, astfel de probleme de comportament afectează negativ părinții și întregul sistem familial. Aceste efecte negative ale problemelor

comportamentale moderate asupra părinților sugerează că deși par a fi doar „probleme minore”, acestea nu ar trebui trecute cu vederea. Abordarea problemelor comportamentale moderate ale copiilor care nu îndeplinesc criteriile pentru un diagnostic clinic este esențială pentru a preveni influențele negative ale acestor probleme. De asemenea, tratarea acestor probleme necesită intervenții mai puțin intensive și mai scurte (Perle, 2019).

În afară de abordarea directă a problemelor de comportament ale copiilor, sunt posibile și alte direcții de intervenție. Rezultatele cercetării noastre cu privire la mecanismele de influență a problemelor de comportament ale copiilor asupra factorilor parentali indică mai multe direcții de intervenție care merită abordate. Învățarea de către părinți a tehnicilor de gestionare a stresului și sprijinirea acestora pentru a face față stresului cotidian legat de copii poate împiedica stresul să influențeze alte domenii de viață, reducând astfel afectarea satisfacției maritale și a vieții. Creșterea satisfacției parentale poate, de asemenea, să prevină ca negativitatea legată de parenting să se răsfrângă asupra relației maritale. În mod similar, prin creșterea autoeficacității părinților, emoțiile negative privind eșecul și incompetența legate de rolul parental pot fi împiedicate să se răspândească în relația maritală și să afecteze satisfacția părinților. Părinții care au sentimentul de autoeficacitate și sunt satisfăcuți sunt mai puțin predispuși să adopte un stil de parenting dăunător (Peacock-Chambers et al., 2017), prevenind astfel probleme comportamentale suplimentare.

Este esențială includerea ambilor părinți în intervențiile pentru problemele comportamentale ale copiilor mici. Potrivit rezultatelor cercetării noastre, comportamentele copiilor de vârstă preșcolară influențează în mod similar ambii părinți, iar dificultățile legate de parenting au un impact asupra relației maritale și bunăstării ambilor părinți. Aceste rezultate implică faptul că includerea ambilor părinți în intervențiile pentru problemele de comportament ale copiilor mici este esențială. Concluziile studiului 3 susțin și mai ferm includerea ambilor părinți, demonstrând eficiența ridicată a programului de formare a părinților la care ambii părinți au participat împreună. Ambii părinți au raportat în mod similar efecte pozitive asupra comportamentului copilului și asupra lor înșiși ca părinți. Studiul 4 extinde implicațiile clinice actuale prin prezentarea opiniilor părinților cu privire la participarea lor comună la intervenție. Părinții au recunoscut contribuția participării împreună la implicarea lor activă și la eficacitatea programului. Importanța includerii ambilor părinți este în acord cu cercetările anterioare care sugerează că intervențiile în care sunt implicați ambii părinți au rezultate mai bune atât pentru copii, cât și pentru părinți (Carr, 2019).

Programul Positive Parenting for Oppositional Preschoolers (PPOP) este un program PMT de scurtă durată și eficient. Studiul 3 a arătat că PPOP este o intervenție PMT eficientă pentru problemele comportamentale timpurii la copiii mici. Deoarece programele PMT certificate nu sunt disponibile în Israel, prezenta cercetare are implicații clinice importante, prin faptul că oferă părinților israelieni acces la o nouă intervenție PMT care a fost studiată în context local și care s-a

dovedit a fi eficientă și acceptabilă. Acceptabilitatea și fezabilitatea programului au fost evidențiate de rata scăzută de abandon, de rata ridicată de participare la sesiuni și de satisfacția ridicată a părinților față de noul program PMT. Rezultatele studiului 4, împreună cu cele ale studiului 3, au implicații clinice suplimentare prin evidențierea barierelor potențiale în calea implicării în programele de formare a părinților și a modalităților utile de abordare a acestor bariere. Perspectivele ce derivă de aici sunt semnificative din punct de vedere clinic, deoarece fac posibilă modificarea continuă și îmbunătățirea programului PPOP. Experiențele, percepțiile și preferințele părinților, așa cum sunt reflectate de rezultatele derivate din Studiul 4, pot fi utile celor care dezvoltă și implementează alte programe PPOP. Acestea pot sugera direcții pentru astfel de programe pentru a le face mai accesibile părinților, pentru a încuraja implicarea acestora și pentru a reduce ratele de abandon.

Limitări și direcții viitoare de cercetare

La interpretarea rezultatelor prezentei cercetări trebuie luate în considerare o serie de limitări. Studiile 1 - 3 s-au bazat exclusiv pe date auto-raportate de către părinți; prin urmare, este posibil ca evaluările problemelor de comportament ale copiilor să nu reflecte neapărat comportamentul real al copiilor. Studiile viitoare pot aborda această limitare prin obținerea de date suplimentare folosind observații directe. Studiile 1 - 3 au examinat mecanismele de influență și efectele PPOP folosind cinci factori parentali. Investigațiile viitoare ale acestor aspecte pot aborda variabile suplimentare. Exemple pot fi practicile parentale, relațiile părinte-copil și alianțele de co-parenting, precum și domenii mai puțin legate de parenting, cum ar fi ajutorul social, comunicarea maritală și calitatea vieții. Mai multe aspecte ale criteriilor de includere utilizate în cele patru studii ale tezei au afectat natura eșantioanelor lor, rezultând eșantioane de familii biparentale și copii cu dezvoltare tipică și probleme comportamentale moderate, ceea ce limitează generalizarea rezultatelor la alte populații. Sunt necesare cercetări viitoare pentru a examina efectele directe și indirecte ale comportamentului copiilor asupra părinților, precum și eficacitatea și acceptabilitatea PPOP cu eșantioane mai diverse de familii. Deoarece în Israel nu sunt disponibile intervenții PMT validate și certificate, studiul 3 inclus în prezenta cercetare a examinat eficacitatea PPOP folosind o comparația cu un grup de control aflat pe o listă de așteptare și nu un alt tip de intervenție. Cercetările viitoare care compară PPOP cu alte programe individuale și de grup de formare a părinților ar putea oferi o perspectivă mai bună asupra eficacității PPOP. Studiul 4 al tezei s-a bazat exclusiv pe perspectivele părinților. Evaluările viitoare ale programului PPOP ar putea beneficia de încorporarea perspectivelor instructorilor, oferind o perspectivă suplimentară asupra provocărilor cu care se confruntă părinții în timpul programului, a procesului lor de schimbare și a sprijinului de care au nevoie, permițând o viziune holistică a experienței oferite de acest program.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Abidin, R. R. (2012). *Parental Stress Index* (4th ed.). Psychological Assessment Resources.
- Agazzi, H. (2020). *Promoting Positive Behavioral Outcomes for Infants and Toddlers: An Evidence-Based Guide to Early Intervention*. Springer Nature.
- Albanese, A., Russo, G., & Geller, P. (2019). The role of parental self - efficacy in parent and child well - being: A systematic review of associated outcomes. *Child Care, Health and Development*, 45(3), 333-363. <https://doi.org/10.1111/cch.12661>
- Awada, S. R., & Shelleby, E. C. (2021). Bidirectional Associations between Child Conduct Problems and Parenting Practices in Early Childhood. *Journal of Child and Family Studies*, 30(11), 2705-2717. <https://doi.org/10.1007/s10826-021-02104-0>
- Baer, D. M., Wolf, M. M., & Risley, T. R. (1968). Some current dimensions of applied behavior analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 1(1), 91-97. <https://doi.org/10.1901/jaba.1968.1-91>
- Barroso, N. E., Mendez, L., Graziano, P. A., & Bagner, D. M. (2018). Parenting stress through the lens of different clinical groups: A systematic review & meta-analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 46(3), 449-461. <https://doi.org/10.1007/s10802-017-0313-6>
- Becker, K. D., Boustani, M., Gellatly, R., & Chorpita, B. F. (2018). Forty years of engagement research in children's mental health services: Multidimensional measurement and practice elements. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 47(1), 1-23. <https://doi.org/10.1080/15374416.2017.1326121>
- Ben-Naim, S., Gill, N., Laslo-Roth, R., & Einav, M. (2019). Parental stress and parental self-efficacy as mediators of the association between children's ADHD and marital satisfaction. *Journal of Attention Disorders*, 23(5), 506-516. <https://doi.org/10.1177/1087054718784659>
- Birt, L., Scott, S., Cavers, D., Campbell, C., & Walter, F. (2016). Member checking: a tool to enhance trustworthiness or merely a nod to validation? *Qualitative health research*, 26(13), 1802-1811. <https://doi.org/10.1177/1049732316654870>
- Booker, J. A., Capriola-Hall, N. N., Dunsmore, J. C., Greene, R. W., & Ollendick, T. H. (2018). Change in maternal stress for families in treatment for their children with oppositional defiant disorder. *Journal of Child and Family Studies*, 27(8), 2552-2561. <https://doi.org/10.1007/s10826-018-1089-1>
- Bradbury, T. N., Fincham, F. D., & Beach, S. R. H. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 62(4), 964-980. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00964.x>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Burn, M., Tully, L. A., Jiang, Y., Piotrowska, P. J., Collins, D. A., Sargeant, K., Hawes, D., Moul, C., Lenroot, R. K., Frick, P. J., Anderson, V., Kimonis, E. R., & Dadds, M. R. (2019). Evaluating practitioner training to improve competencies and organizational practices for engaging fathers in parenting interventions. *Child Psychiatry & Human Development*, 50(2), 230-244. <https://doi.org/10.1007/s10578-018-0836-2>
- Butler, J., Gregg, L., Calam, R., & Wittkowski, A. (2020). Parents' perceptions and experiences of parenting programmes: A systematic review and metasynthesis of the qualitative literature. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 23(2), 176-204. <https://doi.org/10.1007/s10567-019-00307-y>
- Cabrera, N. J., Volling, B. L., & Barr, R. (2018). Fathers are parents, too! widening the lens on parenting for children's development. *Child Development Perspectives*, 12(3), 152-157. <https://doi.org/10.1111/cdep.12275>
- Carr, A. (2019). Family therapy and systemic interventions for child - focused problems: The current evidence base. *Journal of Family Therapy*, 41(2), 153-213. <https://doi.org/10.1111/1467-6427.12226>
- Chacko, A., Jensen, S., Lowry, L., Cornwell, M., Chimklis, A., Chan, E., Lee, D., & Pulgarin, B. (2016). Engagement in behavioral parent training: Review of the literature and implications for practice. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 19(3), 204-215. <https://doi.org/10.1007/s10567-016-0205-2>
- Chacko, A., & Scavenius, C. (2018). Bending the Curve: A Community-Based Behavioral Parent Training Model to Address ADHD-Related Concerns in the Voluntary Sector in Denmark. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 46(3), 505-517. <https://doi.org/10.1007/s10802-017-0310-9>
- Charach, A., Mohammadzadeh, F., Belanger, S. A., Easson, A., Lipman, E. L., McLennan, J. D., Parkin, P. & Szatmari, P. (2020). Identification of preschool children with mental health problems in primary care: Systematic review and meta-analysis. *Journal of the Canadian Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 29(2), 76-105.
- Coatsworth, J. D., Duncan, L. G., Nix, R. L., Greenberg, M. T., Gayles, J. G., Bamberger, K. T., Berrena, E., & Demi, M. A. (2015). Integrating mindfulness with parent training: Effects of the Mindfulness-Enhanced Strengthening Families Program. *Developmental Psychology*, 51(1), 26-35. <https://doi.org/10.1037/a0038212>
- Colalillo, S., & Johnston, C. (2016). Parenting cognition and affective outcomes following parent management training: A systematic review. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 19(3), 216-235. <https://doi.org/10.1007/s10567-016-0208-z>
- Crnic, K. A., & Coburn, S. S. (2019). Stress and parenting. In M.H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting* (pp. 421-448). Routledge.

- Deater-Deckard, K. (2004). *Parental stress*. Yale University Press.
<https://doi.org/10.12987/yale/9780300103939.001.0001>
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71–75. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Duppong Hurley, K., Lambert, M. C., Patwardhan, I., Ringle, J. L., Thompson, R. W., & Farley, J. (2020). Parental report of outcomes from a randomized trial of in-home family services. *Journal of Family Psychology*, 34(1), 79. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/fam0000594>
- Eyberg, S. M., & Pincus, D. (1999). *Eyberg child behavior inventory and sutter-eyberg student behavior inventory-revised: Professional manual*. Florida: Psychological Assessment Resources.
- Ezpeleta, L., Granero, R., de la Osa, N., & Domènech, J. M. (2017). Developmental trajectories of callous-unemotional traits, anxiety and oppositionality in 3–7 year-old children in the general population. *Personality and Individual Differences*, 111, 124-133. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.02.005>
- Fabiano, G. A., & Caserta, A. (2018). Future directions in father inclusion, engagement, retention, and positive outcomes in child and adolescent research. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 47(5), 847-862. <https://doi.org/10.1080/15374416.2018.1485106>
- Funk, J. L., & Rogge, R. D. (2007). Testing the ruler with item response theory: Increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology*, 21(4), 572–583. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.21.4.572>
- Galovan, A. M., Holmes, E. K., & Proulx, C. M. (2017). Theoretical and methodological issues in relationship research: Considering the common fate model. *Journal of Social and Personal Relationships*, 34(1), 44-68. <https://doi.org/10.1177/0265407515621179>
- Gibaud-Wallston, J., & Wandersmann, L. P. (1978). *Development and utility of the parenting sense of competence scale*. John F. Kennedy center for research on education and human development.
- Graf, F. A., Grumm, M., Hein, S., & Fingerle, M. (2014). Improving parental competencies: Subjectively perceived usefulness of a parent training matters. *Journal of Child and Family Studies*, 23(1), 20-28. <https://doi.org/10.1007/s10826-012-9682-1>
- Haine-Schlagel, R., & Walsh, N. E. (2015). A review of parent participation engagement in child and family mental health treatment. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 18(2), 133–150. <https://doi.org/10.1007/s10567-015-0182-x>
- Heerman, W., Taylor, J., Wallston, K., & Barkin, S. (2017). Parenting self-efficacy, parent depression, and healthy childhood behaviors in a low-income minority population: A cross-sectional analysis. *Maternal and Child Health Journal*, 21(5), 1156-1165. <https://doi.org/10.1007/s10995-016-2214-7>
- Hickey, G., McGilloway, S., Leckey, Y., Leavy, S., Stokes, A., O'Connor, S., ... & Bywater, T. (2020). Exploring the potential utility and impact of a universal, multi-component early parenting intervention through a community-based, controlled trial. *Children and Youth Services Review*, 118, 105458. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105458>
- Kenny, D. A., Kashy, D. A., & Cook, W. L. (2006). *Dyadic data analysis* Guilford Press.
- Koerting, J., Smith, E., Knowles, M. M., Latter, S., Elsey, H., McCann, D. C., Thompson, & Sonuga-Barke, E. J. (2013). Barriers to, and facilitators of, parenting programmes for childhood behaviour problems: A qualitative synthesis of studies of parents' and professionals' perceptions. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 22(11), 653-670. <https://doi.org/10.1007/s00787-013-0401-2>
- Leijten, P. (2021). Effective Components of Parenting Programs for Children's Conduct Problems. In Allen, J. L., Hawes, D. J., & Essau, C. A. (Eds.). (2021). *Family-based Intervention for Child and Adolescent Mental Health: A Core Competencies Approach*. Cambridge University Press.
- Leijten, P., Melendez-Torres, G. J., Knerr, W., & Gardner, F. (2016). Transported versus homegrown parenting interventions for reducing disruptive child behavior: A multilevel meta-regression study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 55(7), 610-617. <https://doi.org/10.1016/j.jaac.2016.05.003>
- Lundahl, B. W., Tollefson, D., Risser, H., & Lovejoy, M. C. (2008). A meta-analysis of father involvement in parent training. *Research on Social Work Practice*, 18(2), 97-106. <https://doi.org/10.1177/1049731507309828>
- Manti, F., Giovannone, F., & Sogos, C. (2019). Parental stress of preschool children with generalized anxiety or oppositional defiant disorder. *Frontiers in Pediatrics*, 7, Article 415. <https://doi.org/10.3389/fped.2019.00415>
- Mark, K. M., & Pike, A. (2017). Links between marital quality, the mother–child relationship and child behavior: A multi-level modeling approach. *International Journal of Behavioral Development*, 41(2), 285-294. <https://doi.org/10.1177/0165025416635281>
- Matalon, C., & Turluc, M. N. (2022). Parental self-efficacy and satisfaction with parenting as mediators of the association between children's noncompliance and marital satisfaction. *Current Psychology*, 1-14. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-02770-3>
- Matalon, C., Turluc, M. N., & Mairean, C. (2022). Children's opposition, marital and life satisfaction: the mediating role of parenting stress. *Family Relations*, 1–17. <https://doi.org/10.1111/fare.12670>
- McMahon, R. J. (2015). *Parent management training interventions for preschool-age children*. <https://www.child-encyclopedia.com/parenting-skills/according-experts/parent-management-training-interventions-preschool-age-children>.

- McMahon, R. J., & Forehand, R. L. (2005). *Helping the noncompliant child: Family-based treatment for oppositional behavior* (2nd ed.). Guilford Press.
- Mingebach, T., Kamp-Becker, I., Christiansen, H., & Weber, L. (2018). Meta-meta-analysis on the effectiveness of parent-based interventions for the treatment of child externalizing behavior problems. *PLoS one*, *13*(9), e0202855. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0202855>
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Harvard University Press.
- Nelson-Coffey, S. K., Killingsworth, M., Layous, K., Cole, S. W., & Lyubomirsky, S. (2019). Parenthood is associated with greater well-being for fathers than mothers. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *45*(9), 1378-1390. <https://doi.org/10.1177%2F0146167219829174>
- Ogundele M. O. (2018). Behavioural and emotional disorders in childhood: A brief overview for paediatricians. *World journal of clinical pediatrics*, *7*(1), 9–26. <https://doi.org/10.5409/wjcp.v7.i1.9>
- Paschall, K. W., & Mastergeorge, A. M. (2016). A review of 25 years of research in bidirectionality in parent–child relationships: An examination of methodological approaches. *International Journal of Behavioral Development*, *40*(5), 442-451. <https://doi.org/10.1177/0165025415607379>
- Patterson, G. R. (2016). Coercion theory: The study of change. In: T. J. Dishion & J. J. Snyder (Eds.), *The Oxford handbook of coercive relationship dynamics* (pp. 7–22). Oxford University Press. <http://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199324552.013.2>
- Patterson, G.R. (1982). *Coercive family process*. Eugene, OR: Castalia.
- Pavot, W., & Diener, E. (2008). The Satisfaction with Life Scale and the emerging construct of life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, *3*(2), 137–152. <https://doi.org/10.1080/17439760701756946>
- Peacock-Chambers, E., Martin, J. T., Necastro, K. A., Cabral, H. J., & Bair-Merritt, M. (2017). The influence of parental self-efficacy and perceived control on the home learning environment of young children. *Academic Pediatrics*, *17*(2), 176-183. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2016.10.010>
- Pereira, A. I., & Barros, L. (2019). Parental cognitions and motivation to engage in psychological interventions: A systematic review. *Child Psychiatry & Human Development*, *50*(3), 347-361. <https://doi.org/10.1007/s10578-018-0852-2>
- Perle, J. G. (2019). Rethinking ‘wait and see’ philosophies for childhood disruptive behaviour: A guide for pediatric medical providers. *Early Child Development and Care*, *189*(13), 2085–2098. <https://doi.org/10.1080/03004430.2018.1438424>
- Pettit, G. S., & Arsiwalla, D. D. (2008). Commentary on special section on “bidirectional parent–child relationships”: The continuing evolution of dynamic, transactional models of parenting and youth behavior problems. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *36*(5), 711. <https://doi.org/10.1007/s10802-008-9242-8>
- Piquero, A., Jennings, W., Diamond, B., Farrington, D., Tremblay, R., Welsh, B., & Gonzalez, J. (2016). A meta-analysis update on the effects of early family/parent training programs on antisocial behavior and delinquency. *Journal of Experimental Criminology*, *12*(2), 229-248. <https://doi.org/10.1007/s11292-016-9256-0>
- Postorino, V., Gillespie, S., Lecavalier, L., Smith, T., Johnson, C., Swiezy, N., ... & Scahill, L. (2019). Clinical correlates of parenting stress in children with autism spectrum disorder and serious behavioral problems. *Journal of Child and Family Studies*, *28*(8), 2069-2077. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01423-7>
- Pruett, M. K., Pruet, K. D., Cowan, C. P., & Cowan, P. A. (2017). Enhancing paternal engagement in a coparenting paradigm. *Child Development Perspectives*, *11*(4), 245-250. <https://doi.org/10.1111/cdep.12239>
- Robinson, M., & Neece, C. L. (2015). Marital satisfaction, parental stress, and child behavior problems among parents of young children with developmental delays. *Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities*, *8*(1), 23-46. <https://doi.org/10.1080/19315864.2014.994247>
- Roskam, I. (2019). Externalizing behavior from early childhood to adolescence: Prediction from inhibition, language, parenting, and attachment. *Development and psychopathology*, *31*(2), 587-599. <https://doi.org/10.1017/S0954579418000135>
- Scavenius, C., Chacko, A., & Horn, E. P. (2021). ADHD symptoms do not moderate outcomes to behavioral parent training delivered in the voluntary sector. *Journal of Child and Family Studies*, *30*(1), 51-64. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01856-5>
- Schindler, H. S., Kholoptseva, J., Oh, S. S., Yoshikawa, H., Duncan, G. J., Magnuson, K. A., & Shonkoff, J. P. (2015). Maximizing the potential of early childhood education to prevent externalizing behavior problems: A meta-analysis. *Journal of school psychology*, *53*(3), 243-263. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2015.04.001>
- Shaw, D. S., & Taraban, L. E. (2017). New directions and challenges in preventing conduct problems in early childhood. *Child Development Perspectives*, *11*(2), 85-89. <https://doi.org/10.1111/cdep.12212>
- Sherrill, R. B., Lochman, J. E., DeCoster, J., & Stromeyer, S. L. (2017). Spillover between interparental conflict and parent–child conflict within and across days. *Journal of Family Psychology*, *31*(7), 900-909. <https://doi.org/10.1037/fam0000332>
- Sim, A., Cordier, R., Vaz, S., & Falkner, T. (2017). Relationship satisfaction and dyadic coping in couples with a child with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, *47*(11), 3562-3573. <https://doi.org/10.1007/s10803-017-3275-1>
- Solholm, R., Bjørknes, R., & Jakobsen, R. (2019). Change in mothers’ perception of well-being and distress following treatment of child conduct problems. *Journal of Child and Family Studies*, *28*(4), 1059–1070. <https://doi.org/10.1007/s10826-019-01341-8>

- Sundell, K., Beelmann, A., Hasson, H., & von Thiele Schwarz, U. (2016). Novel programs, international adoptions, or contextual adaptations? Meta-analytical results from German and Swedish intervention research. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 45(6), 784-796. <https://doi.org/10.1080/15374416.2015.1020540>
- Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic analysis. *The SAGE handbook of qualitative research in psychology*, 2, 17-37.
- Van Eldik, W. M., Prinzie, P., Deković, M., & De Haan, A. D. (2017). Longitudinal associations between marital stress and externalizing behavior: Does parental sense of competence mediate processes? *Journal of Family Psychology*, 31(4), 420-430. <https://doi.org/10.1037/fam0000282>
- Vasileva, M., Graf, R. K., Reinelt, T., Petermann, U., & Petermann, F. (2021). Research review: A meta - analysis of the international prevalence and comorbidity of mental disorders in children between 1 and 7 years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 62(4), 372-381. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13261>
- Vázquez, N., Molina, M. C., Ramos, P., & Artazcoz, L. (2019). Effectiveness of a parent-training program in Spain: reducing the Southern European evaluation gap. *Gaceta sanitaria*, 33(1), 10-16. <https://doi.org/10.1016/j.gaceta.2017.06.005>
- Veenhoven, R. (1996). The study on life satisfaction. In W. E. Saris, R. Veenhoven, A. C. Scherpenzeel, & B. Bunting (Eds.), *A comparative study of satisfaction with life in Europe* (pp. 11–48). Budapest: Eötvös University Press. <http://hdl.handle.net/1765/16311>
- Warmuth, K. A., Cummings, E. M., & Davies, P. T. (2020). Constructive and destructive interparental conflict, problematic parenting practices, and children’s symptoms of psychopathology. *Journal of Family Psychology*, 34(3), 301-311. <https://doi.org/10.1037/fam0000599>
- Weisenmuller, C., & Hilton, D. (2021). Barriers to access, implementation, and utilization of parenting interventions: Considerations for research and clinical applications. *American Psychologist*, 76(1), 104-115. <https://doi.org/10.1037/amp0000613>
- Winstone, L. K., Curci, S. G., & Crnic, K. A. (2021). Pathways to maternal and child well-being: Stability and transaction across toddlerhood. *Parenting*, 21(2), 118-140. <https://doi.org/10.1080/15295192.2019.1701933>
- Wittkowski, A., Garrett, C., Calam, R., & Weisberg, D. (2017). Self-report measures of parental self-efficacy: A systematic review of the current literature. *Journal of Child and Family Studies*, 26(11), 2960-2978. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0830-5>
- Yan, N., Ansari, A., & Peng, P. (2021). Reconsidering the relation between parental functioning and child externalizing behaviors: A meta-analysis on child-driven effects. *Journal of Family Psychology*, 35(2), 225-235. <https://doi.org/10.1037/fam0000805>
- Zemp, M., Johnson, M. D., & Bodenmann, G. (2018). Within-family processes: Interparental and coparenting conflict and child adjustment. *Journal of Family Psychology*, 32(3), 299–309. <https://doi.org/10.1037/fam0000368>
- Zemp, M., Milek, A., Davies, P. T., & Bodenmann, G. (2016). Improved child problem behavior enhances the parents’ relationship quality: A randomized trial. *Journal of Family Psychology*, 30(8), 896-906. <https://doi.org/10.1037/fam0000212>